

TA PROGA

Jau buvo skelbta, ir dar kar-tojama, kad visiems nepiliečiams iki šio mėnesio 10 dienos reikia užregistruoti imigracijos įstaigoj savo adresą.

Ta proga reikėtų prisiminti ir tebeturimą savą pilietybę ir kai kurias atitinkamas pareigas, iš to išplaukiančias.

Lietuviams naujakuriams šio-mis dienomis tikrai teks lanky-tis pašte — gauti blankų L-53, juos išsiųsti. Ta proga reiktu ne-uzmiršti nusipirkti

paprastą atviruką, už 1 c. parašyti jame savo ir šeimos vardus-pavardes, pridėti dabar-tinį adresą ir išsiųsti šiuo adre-su:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Taip bus atlikta pareiga ne tik tam kraštui, kuriame dabar gy-venate, bet ir savam kraštui, ku-rio piliečiai tebesate.

Tai nėra vien tik paprastas formalumas, bet ir praktiškai patiems reikalingas dalykas.

Pav., jei kas norėtų ir turėtų progos keliauti į kurią kitą šalį (ne Kanadą), tai būtinai turėtų turėti Lietuvos pasą. Jį pravartu turėti ir dabar, ir laikui atėjus praręsti jo galiojimą. Jei kam būtų reikalsas gauti ar praręsti pasą, o jis metų metais būtų nie-ko apie save konsulatui nebūtų pranešęs, tam konsulas galėtų atsakyti, jog pagal įstatymus pi-lietybės jau nustota ir pasą duo-ti nebėra pamato...

Tur būt, ne visai smagu būtų išgirsti tokią naujieną, ypač tiems, kurie kalba apie grįžimą į laisvą Lietuvą, apie jos nepamir-šimą, apie jai pasiaukojimą...

Tad, kol kada didesnių aukų dar reikės, padarykite dabar nors tą auką — 1 centą atvirukui ir porą minučių laiko savo bei šei-mos adresui parašyti!

Ne iš tuščio smalsumo Lietu-vos konsulas ragina tai daryti lietuvius naujakurius, o iš didėlio reikalo. Dažnai žmonės kreipia si į konsulatą, teiraudamie si, ar nežino tokio ir tokio asmens adreso. Dažnai pačiam įsiekoma-jam būtų labai svarbu, kad jis būtų greit surastas, nes kartais esti gana svarbios jam žinios, nuo kurių daug kas jo gyvenime gali priklausyti. Konsulas turi daug vardo, kol suranda, o kar-tais ir visai nesuranda. O kas būtų, jei ateitų laikas, kada kon-sulatas visiems Lietuvos pilie-čiams turėtų varbi pranešimų?

Netinka patriotiškai kalbėti ir tuo pačiu metu nei tiek nepaju-dėti, kad net savas adresas sav- tėvynės įstaigai lieka nepraneš-tas.

IR AMERIKOS PILIEČIAI LIETUVIAI

neturėtų jokio nuostolio, jeigu praneštų savo adresą Lietuvos konsulatui, nurodymai, iš kur kile, kokią pavardę iš Lietuvos ir tt. Ir jiems, kai prireikia vie-niems kitus surasti, tai tenka ne į ką kitą kaip į Lietuvos įstaigą kreiptis pagalbos. Kodėl tad ne-padėti tam konsulatui, kad jis lengviau ir geriau galėtų visiems patarnauti?

Kai atsiranda reikalsas, tada paprastai padedama tei-rautis, kur tas Lietuvos konsula-tas yra, kaip jį rasti. O laikraš-čiuose jo adresas dažnai pasiro-do. Nedaug rečiau, kaip pavyz-džiui, Belfo. Tačiau retas žino tuos adresus tada, kai jam labai skubiai jų reikia.

Todėl paimkite dabar tuojau ir išsikirpkite ar perrašykite tą adresą ir savo reikalingųjų adresų sąrašus — tada nebus kliūtis ir atviruką su adresu pasiųsti, kai būsite pašte.

EINA
35
metai

DIRVA

THE FIELD

Atsk. Nr.
8
centai

ČIURLIONIO ANSAMBLIS VILNIUJE 1940 METAIS. Apie ansamblio dešimtmetį plačiau ra-šoma trečiame ir kituose puslapiuose.

SEULAS KRITO

Trečiądienio rytą pranešimai iš Korėjos jau skelbė, kad kinų komunistų armijos priešakiniai daliniai yra jau tik 7 mylios nuo Seulo, ir kad šiose septyniuose myliose jau nėra jokios kliūtis, kuri sutrukdytų jų žygiavimą į Korėjos sostinę, nes Jungtinių Tautų kariuomenė, taip pat ir pietinės Korėjos vyriausybė Seulą jau apleidė.

Jau daugiau kaip savaitę bu-vo laukiama šio puolimo. Po to, dešimties amerikiečių korpas, buvęs atkirstas Korėjos šiaurės rytuose, buvo sėkmingai jūros keliu iš apsuptos vietos išskeldin-tas ir sujungtas su aštuntąja ar-mija, Jungtinių Tautų pajėgos išsiriškavo ties 38 paralele a-ba kiek žemiau jos. Jėgų santykis susidarė maždaug toks:

JT turi apie 250 — 275 tūks-tančius kovojančių karių ir ke-lias dešimtis tūkstančių tiekimo tarnyboje — iš viso per 320,000. Kinų, drauge su korėjiečių ko-munistų armijos likučiais asant pa-čiame fronte spėjama esant apie 450,000, iš kurių 300,000 priešaki-nėse pozicijose. O prie Korėjos — Mandžūrijos sienos ir pačioje yra dar pusė milijono ar gal net ir visas milijonas parengtos ka-riuomenės. Tai gi žmonių skai-čiui kinų pusėje yra milžiniš-ka persvara.

Tačiau ne viskas ir jiems yra patogiu. Visų pirma, dabar padė-tis yra kiek pasikeitusi dėl to, kad JTO kariuomenė tiekimo ke-liai nuo jūros uostų yra labai trumpi, vos apie 30 mylių, be to, čia ir transporto priemonės gana geros. O kinams dabar nuo Man-džūrijos sienos jau gana ilgas kelias, o transporto priemonių jie beveik neturi: daugumą karo medžiagų ir kariuomenės maisto jiems tenka gabenti asilais ir žmonių jėga. Kinai taip pat ma-žai teturi ir sunkiųjų ginklų, o JT pusėj jų dabar kaip tik gana apstu ir jais sudaromos to-kių uztvaros, kad prasilažyti pro jas įmanoma tik didelėmis masėmis žmonių ir vadovybei vi-siškai netaupant tų žmonių gy-vybių. Dabartinio puolimo me-tu, kur JT pajėgos traukiasi ir iš tikrųjų iš anksto numatytas pozicijas, skaičiuojama, kad kinų žūsta maždaug 10 kartų daugiau, kaip amerikiečių.

Ar toli trauksis? Tuo tarpu, apleidus Seulą, nu-matoma kiek galima ilgiau lai-kytis aplink netoli nuo Seulo esantį uostą Inchoną, per kurį pereitą rudenį įvyko staigusis iš-

sikėlimas, po kurio Korėjos ko-munistų armija netrukus žlugo. Jei kinams pavyktų prasiverž-ti pro centrą, tai susidarytų vėl du prietilčiai — mažesnis apie Inchoną, vakaruose, ir didesnis apie Pusaną, pietryčiuose. Čia dar ilgesnį laiką bus ginamas ir Taegu.

Dažnai yra primenama gali-mybė, kad kinai gali ir visai išstumi iš Korėjos JT kariuo-menę, bet tvirtinama, kad su-naikinti tos kariuomenės kinai negalės ir pats išstūmimas jiems kaštuos labai brangiai.

Tokios galimybės yra viešai

skelbiamos. Ar štabas neturi dar ir kokių kitokių planų, to, žino-ma, negalima žinoti.

Viena yra aišku, kad visos vil-tys sustabdyti mūsų Korėjoje ir bandyti viską sutvarkyti dery-bų keliu, galutinai išsiskaidė. Ki-nai atmetė visus pasiūlymus dėl kovų sustabdymo ir, atrodo, yra užsispyrę būtinai JT kariuomenę iš Korėjos išvaryti.

Amerikoj buvo nemaža nuo-monių, net ir karinės vadovybės sluoksniuose, kad iš Korėjos rei-nigals ir pats išstūmimas jiems kaštuos labai brangiai.

Tokios galimybės yra viešai

DAR KARTĄ SUSITIKS VISI KETURI

Pereitą rudenį Maskva, rody-dama pasauliui savo didelį "tai-kingumą" pasiūlė suaukti ketu-rių didžiųjų valstybių užsienio reikalų ministerių posėdį — pasi-tarimą dėl... taikos sutarties su Vokietija, dėl tos pačios su-tarties, prie kurios ligi šiol nebu-vo prieita kaip tik dėl Maskvos kaprizų.

Amerikos, Anglijos ir Pranci-jos vyriausybės tada atsakė, kad sutinka dar kartą susitikti, bet tik ta sąlyga, kad būtų kalbamasi ne vien apie Vokietiją, bet ir apie visus klausimus, kurie pasaulyje dabar sudarė tokį didelį įtem-pimą. Kiek laiko padelsusi Mask-va pagaliau atsakė, kad su tuo pasiūlymu sutinka. Dabar visų keturių didžiųjų valstybių atstovai prie JTO turi susitarti dėl to susitikimo laiko, vietos ir pro-gramos.

Didelių dalykų iš to susitikimo nelaukiama, nes numatoma, kad tai bus dar vienas Maskvos ban-dymas panaudoti tą susirinkimą savo propagandai.

MASKVOS VILTYS

Tuo metu, kada daugelis šia-pus geležinės uždangos vis dar griebiasi kadais paties Stalino per Stasensą ir kitus pakištos minties, anot kurios, gerai va-lybai iš abiejų pusių esant, komu-tu, kur JT pajėgos traukiasi ir iš tikrųjų iš anksto numatytas pozicijas, skaičiuojama, kad kinų žūsta maždaug 10 kartų daugiau, kaip amerikiečių.

Ar toli trauksis? Tuo tarpu, apleidus Seulą, nu-matoma kiek galima ilgiau lai-kytis aplink netoli nuo Seulo esantį uostą Inchoną, per kurį pereitą rudenį įvyko staigusis iš-

čio pusė bus Markso-Lenino-sta-lino mokslo laimėjimo laikas vi-same pasaulyje.

Paskutinės žinios skelbia, kad Rusija skubiai vykdo visų kari-nių pajėgų mobilizaciją. Spėja-ma, kad Maskva jau yra linkusi nebeatidėliojant pabandyti pa-greitinti minėtųjų svajonių išsi-pildymą "taikingu būdu".

OLIUI SIOLĖ STOTI KANDIDATU I ČICAGOS MAJORUS

Respublikonų partijos vadovy-bė primygtinai ragino A. Olį su-tikti kandidatuoti į Čicagos ma-joro (burmistro) vietą šių metų balandžio mėnesio rinkimuose.

A. Olis tačiau šį kartą nuo to atsakė — dėl vis dar nesutvir-tėjusios sveikatos ir dėl pasiry-žimo rimtai padirbėti Čicagos sanitarinių Valdyboje, kurios pir-mininku jis ką tik dabar išrink-tas.

Čicagos laikraščiai tą fak-tą plačiai paminėjo, nurodymai, kad Olis būtų vienas iš rimčiaus-ių kandidatų į tą vietą. Tiesa, tai rašė ankliskieji, ne lietuviš-kieji Čicagos laikraščiai...

MIRĖ AUSTRIJOS PREZIDENTAS

Naujų Metų išvakarėse, vos 10 dienų po savo 80-tojo gim-tadienio, savaitę sirgęs, mirė Aust-rijos prezidentas dr. Karl Ren-neris. Jis buvo Austrijos socia-listų veikėjas, žinomas Dolfuso priešininkas.

Jam mirus, 20 dienų presiden-to pareigas eis ministris pirmi-ninkas L. Fieglis. Dar neaišku, kaip bus renkamas naujas pre-zidentas.

Iš anapus geležinės uždangos

Ukrainiečiai partizanai sveikina lietuvius

ABN.Korrespondenz Miunchene, Nr. 12, 1950 m. gruodžio mė-nesį paskelbė originalią nuotrauką vieno pereitų metų viduryje anapus geležinės uždangos nele-galioje spaustuvėje atspausdin-to atsisaukimo nuotrauką, kurį išleido ir išplatino Ukrainos lais-vės kovotojai. Dokumentu turi-nys lietuviškame vertime toks:

„Laisvė tautoms ir žmonėms. Lietuviai, Latviai, Estai!

Mes nuoširdžiai sveikiname Jūsų karžygišką kovą prieš ru-siškuosius bolševikiškus okupan-tus. Ir Ukrainoj vedama atkakli kova už laisvę! Stiprinkite ryšius su Ukrainos laisvės judėjimu! Tegyvuojia priešbolševikinių tau-tų blokas! I mūsų atsisaukimo mes lauksime jūsų atsakymo. Ukrainiečiai sukilėliai."

Stiprėja ukrainų partizanų veikla

Nors bolševikams ir buvo pa-vykę suduoti Ukrainos laisvės kovotojams smarkų smūgį, nu-žudant vieną didžiausių jų va-dų — generolą Tarasą Čuprynką, (nuo 1943 metų jis buvo išrink-tas Ukrainos sukilimo armijos UPA vadu), tačiau iš anapus geležinės uždangos ateinančios ži-nios praneša, kad laisvės kova dėl to ne tik nesumažėjo, bet kai kur dar suaktyvėjo. Lygiagrečiai su partizanų veikla auga ir pasy-vi krašto rezistencija, nukreipta prieš bolševikiškas bei didrusis-kas tendencijas Ukrainos at-žvilgiu.

Pagrindinis ukrainų laisvės judėjimo tikslas yra apsaugoti tautą nuo rusų teroro ir medžia-ginio aplėšimo. Nelegalios anti-bolševikinės organizacijos plačių gyventojų sluoksnių stipriai remi-amos. Maskva taip pat visada rodo stiprų dėmesį ukrainai, ne-seniai netgi "dovanodama" Uk-rainai tautai naują "tautinį him-ną", vėliavą ir valstybės ženklą, kurių tauta tiesiog neapkenčia. Ypatingai budriai MVD seka va-karinę Ukrainos dalį, buvusią lenkų valdžioje. Čia įvykdyta ypatingai daug "valymo" akcijų. Visa tai betgi nepalaužė laisvos ukrainų dvasios.

Ūkininkų sukilimai Rumunijoje

Bukarešte leidžiamas rumunų komunistų laikraštis "Naujas

Kelias" (vokiečių kalba) rašo, kad šiuo metu Rumunijoje jau įsteigta 934 kolchozai ir tai esąs tikriausias bolševikų laimėjimo laidas. Mus pasiekia tačiau kitos informacijos: Rumunijos komu-nistinė vyriausybė, sovietų isa-kymu vykdydama sukolchozini-mą, susitiko su dideliais sunku-mais — ūkininkų sukilimais. Daugelyje kaimų ūkininkai išvi-jo valdžios ir komunistų partijos atstovus, o tuos, kurie buvo at-kaklesni ir priešinosi ūkinin-kams, netgi nužudė.

Sukilimai persimetė iš vieno kaimo į kitą. Vyriausybė tuojau ėmėsi saugumo priemonių ir praktiškai dabar ten veikia su-stiprintos apsaugos stovis. Šia proga Maskva pasiuntė į Buka-reštą savo specialistus, kad šie, TSRS pavyzdžiu reorganizuotų Rumunijos policiją. Pirmiausia buvo sustiprinta komunistinė "liaudies milicija" kaimuose, kad vietoje sėkmingiau sektų ūkinin-kus. Perorganizuota ir saugumo policija sovietų MVD pavyzdžiu. Skirtumas tas, kad tai pavadina-ta kitu vardu: "Valstybinio pla-no vykdymo tarnyba". Po šiuo kukliu pavadinimu praktiškai betgi slepiasi ta pati galingoji MVD, turinti labai gerą apgink-lavimą. Ji jau buvo panaudota kovoj prieš Rumunijos ūkinin-kus.

Panašios žinios apie ūkinin-kų neramumus ateina iš Vengri-jos, Slovakijos, Lenkijos ir iš kitų kraštų anapus geležinės už-dangos, kur sovietai pradeda vykdyti žemės ūkio sukolchozi-nimą.

Britų Parlamente

Žinomas D. Britanijos parla-mentaras prof. D. L. Savory Lordų Rūmuose specialiai iškė-lė Lietuvos problema, 1950 metų gruodžio 6 dieną užklaudamas Valstybės Sekretorių, ar D. Bri-tanija, atsižvelgdama į tai, ka- tebeprapažįsta Lietuvos, Lati-vijos ir Estijos respublikas de ju-re, yra pasiruošusi iškelti JT Saugumo Taryboje tų krašto gyventojų teroro ir deportacijos klausimus.

Visi tautiečiai, radę neli-e-tuvių spaudoj straipsnių apie Lietuvą, prašomi siųsti: ELTA, Pfullingen, Goethestr. 18., Germ.

MacARTHURAS kalba apie japonų apginklavimą

Generolas MacArthuras savo kalboje Naujų Metų proga išreiš-kė viltį, kad jau šiais metais Ja-ponija galės susilaukti taikos su-tarties, kuri įtrauks Japoniją į laisvų tautų šeimos bendradar-biavimą. Jis pabrėžė, kad Japo-nijos saugumas bus vienas iš svarbiųjų viso pasaulio rūpes-čių ir kad pačiai Japonijai, gre-siančio pavojaus akivaizdoje, ga-li tekti atsisakyti nuo gražiausio šių laikų idealo — nuo atsisaky-mo kariauti. Jis taip pat pažymė-jo, kad Japonijai teks didelis vaidmuo, sprendžiantis Azijos li-kimui.

DULLES PRIEŠ HOOVERI

Naujų Metų išvakarėse John F. Dulles, žymus užsienio politi-kos žinovas respublikonų parti-jai, didelis gubernatoriaus De-wey draugas, dabartiniu metu politinis patarėjas Valstybės De-partamente, pasakė kalbą, ku-rioje, kad ir neminėdamas Hoo-verio vardo, gana griežtai pasi-sakė prieš jo mintis. Toje kalboje jis nors vietomis kiek ir kritiš-kai atsiliepė apie vyriausybės vedamą užsienio politiką, pami-nėdamas klaidas, kurios atnešu-sios nebūtinai neišvengiamų pra-laimėjimų, vis dėlto pačiame pa-grinde pasisakė dėl Amerikos lai-kysenos taip, kaip ir Achesonas, būtent, kad negera būtų Ameri-kai trauktis prie savo krantų, nes tai tik padidintų pavojų jai pačiai. Gynimosi taktika, kurioje tyčia leidžiamasi būti apsupa-mam, esanti netikusi.

Respublikonų partijos pirmi-ninkas Gabrielsonas pareiškė, kad Dulles kalbėjo tik savo, o ne partijos vardu. Apie Hooverį to jis nesakė. Senatorius Taftas tuo tarpu tuo klausimu irgi aiškiau dar nepasakė, tik pastebėjo, jog reikia saugotis, kad pagalba kitiems ir apsigynimo organiza-vimas nesuklumpdytų krašto kitu būdu, būtent, kad tai nesukeltų ekonominio bankroto.

Tuo tarpu respublikonų parti-jos neparodė visai vieningos lini-jos užsienio politikos reikaluo-se. Kiekvienas žymesnis veikėjas turi savo skirtingą nuomonę. Bet dauguma vis dėlto, regis, linksta hooveriško izolacionizm pusėn.

Naujas Kongresas

Tik sausio 3 dieną tepabaigė savo posėdžius senasis Kongre-sas. Nors po rinkimų senatorius Taftas ir pranašavo, kad nebėra ko nei šaukti senajį kongresą, kadangi jam nebus nieko dau-giau veikti, kaip nutarti išsi-skirstyti, bet Korėjos įvykiai tas pranašystes visiškai sumaišė ir paskutinis Kongreso susirinkima faktiškai išėjo darbingesnis už daugelį normalių ir daug ilges-nių susirinkimų.

Paskutinę jo termino dieną bu-vo galutinai priimtas įstatymas imti ypatingus mokesčius nuo pelno pertekliaus. To įstatymo tikslas mokesčių forma sumažinti pelnus, kurių gali susidaryti dėl karo sąlygų. Tuo įstatymu imonės, turinčios pelno daugiau, negu vidutiniškai turėjo per pas-kutiniuosius trejus metus, turės nuo to perviršiaus mokėti 75%.

Taip galutinai priimtas įstaty-mas, kuriuo padidinamas karinis biudžetas apie 20-či milijonų do-lerių ir tuo būdu karinis biudžetas pakeliamas iki 42 milijonų do-lerių. Pagaliau priimtas įstaty-mas, kuriuo numatoma parengti civilinei krašto apsaugai apie 15 milijonų gyventojų.

Tuojaun po paskutinio 81-ojo Kongreso posėdžio, pradėjo savo darbą 82-asis, kurio sąstatas kiek kitoks, ir todėl jis pradžioj turi iš naujo suorganizuoti visą eilę savo darbo komisių.

ČIURLIONIO ANSAMBLIS ČICAGOJ 1950 METAIS.

KAS ir KUR

- Vokietijoje veikusi DP džiovininkų sanatorija Heilbrone perkelta į Gautingą. Besigyda lietuviai perkelti į Ambergą IRO sanatorija.
- Rašytojas Paulius Jurkus pradėjo dirbti Aidų redakcijoje. Jis ruošia spaudai poemą "Juodvarniai".
- Rašytojas Antanas Rimydis, neseniai atvykęs iš Vokietijos, apsigyveno Brooklyne ir dirba vienoje radio įmonėje. Toje pačioje įmonėje dirba ir rašytoja Nelė Mazalaitė.
- Lietuviai skautai pasiryžę savo atstovus nusiųsti į tarptautinę jamborę, kuri šiais metais įvyks Austrijoje. Tuo tikslu jie organizuoja specialų fondą.
- Laikraščiai praneša, kad bostoniškas lietuvis Petras Ruplėnas, dabar esąs Korėjoje, kaip karo fotografas skraido virš priešų pozicijų ir jas fotografuoja.
- Laivų statybos specialistas inž. L. Balsys dabar gyvena Kanadoje ir dirba Canadian Vickers laivų statybos bendrovėje.
- Praėjusių metų pradžioje Brockton, Mass., paskendo tremtinys R. Mandekis, kuris šoko gelbėti skęstantį vaiką amerikietį, įlūžusį ežere. Karo veteranai, įvertindami tremtinio didvyrišką mirtį, jo tėvams įteikė atitinkamus medalius. Jie tai padarė karo paliaubų šventės proga.
- "Nepriklausomos Lietuvos" laikraštis, einas Kanadoje, pradėjo statyti nuosavus namus. Stato "Nepriklausomos Lietuvos" bendrovė. Tam tikslui ji yra paskelbusi 3,000 dol. vajų.
- "Tėviškės žiburių" laikraštis, einas Kanadoje, švėsdamas vieno metų sukaktį, jau išėjo savoje spaustuviėje spausdinamas.
- Brazilijoje gyveną lietuviai menininkai susiorganizavo į Menininkų klubą. Klubu bustinė S. Paulo mieste. Valdybą sudaro: M. Vinkšnaitienė, K. Ambrazavičius, A. Žibas ir A. Kairys. Pirmininkauja A. Žibas.
- Henriko Kačinsko, Bernardo Brazdžionio ir Antano Gustaičio literatūros vakaras Montrealyje, Kanadoje, įvyks sausio mėn. 20 d.
- Smuikininkas Izidorius Vosyliūnas, nuykęs į Kolumbiją, apsigyveno Maniraleso mieste ir tuoju pradėjo dirbti konservatorijoje.
- Švedijos spauda praneša, kad pastaruoju metu žymiai pagvėjęs rusų kariuomenės judėjimas Pabaltijo kraštuose. Esą, ypač smarkiai pradėti statyti nauji kariniai aerodromai. Klaidėjoje padidėjęs pavandeninių laivų judėjimas.
- Jau keturi tremtiniai iš Brockton, Mass., išėjo į kariuomenę. Pirmieji buvo R. Sukys ir J. Varoneckas, kuriems tremtinių komitetas buvo suruošęs įspūdingas išleistuves - atsisveikinimą. Neseniai buvo pašaukti Ad. Bidva ir Ant. Raudonaitis. Dar eilė tremtinių laukia šaukimo.
- Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje metinis susažinimas įvyks vasario mėn. 17 d. Cicero, Ill.
- Prof. K. Alminas, dirbes Lietuvos Veterinarijos Akademijoje, paskirtas Loup City, Nebr., veterinarijos gydytoju.

Skaityk ir garsinkis Lietuvių Naujienose, paveiksluotas 32-jų puslapių mėnesinis žurnalas. Įsteigtas 1938 m. Prenumeratos kaina 1 metų \$2.00; 3 metams \$5.00. Adresuok:

LIETUVIŲ NAUJIENOS
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

Pasiliekantieji priversti statyti namus

Nežiūrint spārčios lietuvių tremtinių emigracijos 1949-50 metais, dar vis apie 5,000 lietuvių turės likti Vokietijoje ir Austrijoje. Lieka neturintieji giminių seneliai, invalidai, ligoniai ir politiška užklauve.

IRO veiklai besibaigiant, šių žmonių vis daugiau pervedama į vokiečių ūkį.

Pervedamiesiems kai kur buvo dar leista laikinai pasilikti kareivinių patalpose, bet dabar, ryšium su kareivinių perleidimu kariuomenės reikalams, visi gyventojai turėjo skubiai išsikraustyti iš šių pusiau apgriautų pastogių. Žmonės siunčiami į vokiečių pabėgėlių stovyklas — šaltus ir perkrautus barakus, o iš ten skirstomi į kaimus.

Dėl lengvai numatomos prieštasties stengiamasi į tą patį kaimą siųsti ne daugiau kaip vieną šeimą. Vietiniai gyventojai, jau nuo seniai pagarsėję savo kietumu net savo kraujo pabėgėliams, šiuos nelauktus butininkus sutinka gana žiauriai! Darbo nėra ar neduoda, o jei duoda, tai tokį, kokio patys dirbti nenori. Teikiama pašalpos yra perdidelės numirti, permažos iš jų gyventi! Kuro nėra. Visuotinas produktų pabrangimas, priešiškas vietinių gyventojų nusistatymas dar labiau pablogina ir taip jau nelengvą padėtį.

Vaikai turi lankyti vokiškas mokyklas, žmonės net Dievo žodžio sava kalba klausyti negali. Tiesą, IRO įrengė ar įrengs kelias prieglaudas seneliams ir invalidams, bet tik mažą dalis laimingųjų į jas pateks.

Ką gi daryti, kaip geriausiai padėti mūsų žmonėms? Kaip geriau apsaugoti juos nuo vargo, bado ir ištaitėjimo?

Esamomis sąlygomis geriausia išeitis visus Vokietijoje ir Austrijoje pasiliekančius lietuvius suburti į didesnes kolonijas. Tuo būdu būtų galima turėti savo mokyklas, bažnyčias, gamybos kooperatyvus, šokiai tokią kultūrinę veiklą ir tt. Tai

būtų neapsakomos vertės laimėjimas, nes keli tūkstančiai žmonių žymia dalimi būtų apsaugoti nuo sunkios benamio dalios. Tam projektui įvykdyti reikia centrinio vadovavimo, vokiečių įstaičių pritarimo ir... lėšų, lėšų! Ši mintis iškelta Balfio įstaiigos Frankfurto atstovo Tėvo Alfonso Bernatono. Jis jau pagaminęs pirmo didesnio namo 10 šeimų projektą, kuris jau šį pavasarį numatomas statyti Hanau apylinkėse.

Negalintiems išemigruoti, savo namus įsigyti, atrodytų, bus praktiška. Vokiečių įstaiigos principu šiam projektui irgi pritarė. Liekantieji Hanau lietuviai su didžiausiu entuziazmu pasižadėjo to projekto vykdymui ne tik atiduoti, kas gali, savo paskutines santaupas, bet ir prisidėti prie statybos savo darbu, skirdami po kelis šimtus valandų be atlyginimo. Tuo keliu einant, statyba bus pigesnė. Numatoma prašyti vokiečių vyriausybės paskirti dalį pašalpų ir lietuvių kolonijoms iš numatytų skirti vokiečių pabėgėlių butų kolonijoms statyti. Bet vis-

ties trūktų lėšų ir mūsų didelė viltis būtų viso pasaulio lietuvių.

Vokietijoje liekantieji prašo: "Padėkite mums čia svetimojo jūroje sukurti lietuviškus salynus, leiskit mūsų vaikučiams mokytis iš lietuviško elementorinio, leiskit mums melstis ir klausyti Dievo žodžio gimtąja kalba."

Tie žmonės yra Balfio šelpiamieji ir globojami.

Tegu nepavargęs duodančio Balfui ranka! Darykime rinkliavas per savo organizacijas, nepagalėkim įvairiomis program dar aukos Balfui. Jie toliau rašo:

"Kiekvienas Jūsų dolieris prisidės lietuviškumui mūsų vaikų išlaikyti. Juk visi norime kad daugiau lietuvių sugrįžtų namo, kai ateis ta laiminga valanda."

Tad padėkime jiems lietuviams išlikti! Visi renkime lietuviškų kolonijų Vokietijoje statybą. Visas aukas siųskite adresuodami: United Lithuanian Relief Fund of America Inc., 105 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

Jonas Valaitis

NAUJASI NAUJAKURIAI

Apie 1950 m. gruodžio 28 d. laivą "General Taylor" į New Yorko uostą atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Afanasievas Petras, Ona, Virginija — E. St. Louis, Ill.
Augaitis Juozas, Magdalena — Detroit, Mich.
Bendorius Viktoras, Konstancija — Omaha, Nebr.
Birštonas Teresė, Elena — Detroit, Mich.
Brizgys Petras, Emilija, Antanas — Brooklyn, N. Y.
Cijunelis Kazys, Margarita, Valeris — Chicago, Ill.
Gricius Valerijonas, Adelė — Vandergrift, Pa.
Jonikas Kazys — Waukegan, Ill.
Juškėnas Stanislovas, Leokadija, Kastytis — Chicago, Ill.
Kapačinskis Augustinas, Jurgis, Teofilė — Watertown, Conn.
Karuza Vytautas, Janina, Aldona, Laimutė — Cleveland, O.
Keserauskaitė Ona — Chicago.
Kincius Juozas — Detroit, Mich.
Kroicas Jonas — Bridgeport Conn.
Lukoševičius Vincentas — Beloit, Wisc.
Maselis Jonas — Detroit, Mich.
Mažeikaitė Marija — Maspeth, N. Y.
Medenis Viduvis, Rutė, Ismena — Maywood, Ill.
Petrauskas Steponas, Marijona, Danguolė, Aquelina, Salomėja, Virginija — Detroit, Mich.
Povilaitis Jurgis, Marija — Philadelphia, Pa.
Puđymaitienė Ona — E. St. Louis, Ill.
Racevičius Tadas, Zenta, Irena, Hartmutas — Waterbury, Conn.
Račkauskas Pranas, Eugenija, Virginija, Pranas, Vytautas — Basking Ridge, N. J.

Taupyti galima ir laiška! Prašykite informaciją paštu!

STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASS'N.

PIGIOS PASKOLOS NAMAMS

TAUPLYK SAUGIAI... mes per 41 metus visiems išmokėjome pareikalavimus. Turtas per 25 milijonus dolerių. Atsargos fondas per 2¼ milijono U. S. Government Securities ir grynais pinigais per 12 milijonų STIPRIAUSIA TAUPYMO ĮSTAIGA CHICAGOJE Federal Savings & Loan Insurance Corporation narys

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT & MGR.
4192 Archer Avenue Chicago 32, Illinois
TELEFONAS: Vİrginia 7 - 1141

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4. Trečiadieniais nuo 9 iki 12 dienų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 vak.

RAUDONOJI ŽVAIGŽDĖ

52 autentiškos fotografijos — bolševikų darbų Lietuvoje 1941 birželio mėnesį liudininkės. Trumpi ir tikslūs paaiškinimai lietuvių ir anglų kalbomis.

Gaunama DIRVOJE.

Kaina 75 c.

Raila Juozas, Valė — Detroit, Mich.
Stanulis Jonas — Providence, R. I.
Svedaraskas Dominikas — Seatuket, N. Y.
Vaitiekūnas Petras — Linden, N. J.
Valaitis Jonas — Detroit, Mich.
Venclauskas Henrikas — Schemectady, N. Y.
Vokėnas Veronika, Stefaniya, Vanda — Chicago, Ill.

Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$2.00

Susipažinti siunčiamas dovanai.

6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

•PAKELIUI Į MIRTĮ — B. Gaidžiūno aprašymai apie pergyvenimus vokiečių kalyklose. 231 pusl. Kaina \$1.00

SKOLA

Emils Skujenieks

(Pabaiga)

Feliksas droviai pažvelgė į durų pusę ir taip pat pašnibždomis atsakė:

— Kad ji dar netekėjus... Lydija Krevice, garsus madų salionas... Ponia aš pats ją praminiau. Suprask — nepatogu gi, jos amžiuje...

Edvinas sučiaupė lūpas ir jo žvilgsnis pasidarė lyg miglotas.

— Todėl man iš karto taip atrodė, — Pratarė jis, lyg į save.

— Kas atrodė? — nustebęs pakėlė antakius Feliksas.

— Nieko, taip sau, — Edvinas nusisuko. — Geriau, išgerkim.

Keliant stiklą, jo ranka truputį drebėjo. Feliksas, nesuprasdamas, palingavo galvą, išgėręs nusišluostė apkirptus ūsus ir akimis ėmė žiūrėti tikamos užkandos.

Ponia Lydija tuo metu virtuvėje buvo susmukusi ant kedės ir bejėgiškai laikė rankas ant kelių.

Taip, nor veido bruožai per ilgus metus ir buvo pasikeitę, bet lengvas mikčiojimas susijaudinimo metu buvo užsilikęs. Dabar ji pažino savo netikėtą svetį. Staiga atmintyje iškilo ir pavardė, kurią ji pirma taip stengėsi prisiminti. Skavronskis — taigi, taip ji tada vadino. Dabar jis buvo sulatvinęs savo pavardę. Ne — jau tada eilėrašciai, kuriuos jis jai paskirdavo, buvo

pasirašyti "Edvins Skara". O, kaip aiškiai ji dabar visa tai iškart prisiminė! Kaip ji buvo galėjusi tai pamiršti?

Susijaudinimas truputį praėjo. Ponia Lydija atsistojo, išgėrė gurkšnį vandens ir pridėjo savo vėsius rankas prie karštų skruostų. Negalima buvo ilgiau palikti svečių vienų.

Ji jau beveik prisilietė durų rankenos, bet ranka staiga lyg pati atsisitraukė. Ar — ar jis ją irgi pažino? To nebuvo galima pasakyti. Tie tiriamai žvilgsniai... Feliksas jam tikriausiai bus pasakęs jos pavardę. Kodėl gi jįsai rodėsi nepažįstamas? Ar jis neturėjo kokio kartėlio, kokio pykčio? Ponia Lydija visomis išgalėmis stengėsi prisiminti kokį konfliktą, bet atmintis visai nenorėjo klausyti.

— Ponia Lydija, kur jūs pabėgote? — už durų pasigirdo Felikso balsas. Krūptelėjo, atbraukė plaukus nuo kaktos ir išėjo pas svečius.

— Tik viena dama prie stalo, ir ta pati bėga nuo svečių! — juokais išmetinėjo Feliksas ir pripylė jai stiklą. — Dabar turėsite atlikti pabaudą — išgerti šį stiklą viena!

Ponia Lydija, lyg prisipažindama kalta, pakėlė stiklą prie lūpų. Jos žvilgsnis pakilo į Edviną, kuris sėdėjo kažkaip keistai sustingęs ir spoksojo į savo lėkštę. Juo ilgiau ji į jį žiūrėjo, juo

geriau ji prisiminė jo veidą — iš tų laikų.

Vienu momentu jos galvoje susiraižė tikras minčių chaosas ir ji susipynė prieštaravimuose, lyg ploname tinkle.

Kaip būtų išsiverpęs jos gyvenimo siūlas, jeigu ji būtų tuomet į tą berniuką atkreipęs dėmesį? Argi ji dabar nebūtų garsaus dailininko žmona, aukštesnių sluoksnių dama, ar jos gyvenimas nebūtų tobulesnis? Taigi — bet kas tai galėjo žinoti — jei pats likimas atvedęs Edviną šįvakar čion, liepia dar kartą kryžiuotis jį gyvenimo keliams? Ne, to visgi negalėjo būti. Kokia galėjo būti to viso prasmė? Tikriausiai Edvinas bus jau vedęs... Kokią reikšmę gali turėti tuometiniai berniukščio svajonimai? Greičiausiai jis tai bus jau pamiršęs. Kur tie metai... Ir kam tos kvailios mintys — pirma ir dabar dar... Jei jis ją ir pažino, tai, matyt, nenorėjo to parodyti. Galbūt jam ir pačiam dabar nebuvo smagu už tuos nesklaidžiusius eilėraščius ir naivuosius meilės laiškus — tuomet. Taip juk dažnai pasitaiko — žmogus gėdisi savo jaunystės nerimtumų. Kaip tik ant ponios Lydijos liežuviu galo degė žodis jį prakalbinti — gerai, kad ji dar laiku susilaikė. Geriau naudoti svetimą — teatsitinka, kas turės atsitikti...

Edvinas staiga pakėlė galvą ir pažvelgė į jį, akis tokio žėruojančiu žvilgsniu, kad jai net kojos nutirpo. Bet tuoj ši kaitra vėl užgeso, jis atsiškreipė ir Feliksą ir prašneko abejingumu balsu:

— Taigi, kaip aš žiūriu, Ryga per

šiuos metus nelabai pasikeitęs...

— Oho, to tai negalima tvirtinti, — Feliksas karštai prieštaraavo. — Kiek jau tu per tą porą dienų galėjai pastebėti.

— Man užtenka, — gana rūščiai atsakė Edvinas. — Esu patenkintas, kad poryt vėl galėsiu išvažiuoti.

— Tokia nuomonė mums, rygiečiams, nelabai patinka, — įsidrąsino prabilti ir ponias Lydija.

— Tokią neapykantos išraišką ši vakarą aš girdžiu jau antrą kartą, — Feliksas pakraipė galvą. — Ir vis dėlto nepajėgiu suprasti tavo apmaudo. Argi visa tai tikrai dėl tavo pirmosios parodos? Čia turi būti dar kas nors kita.

— Kita? — prakošė Edvinas pro dantis ir vėl žvilgsniu įgėlė ponias Lydiją. — Taip, dar yra ir kas nors kita.

— Na, tai ko čia vingiuoji! Imk ir papasakok, — ragino Feliksas. — Kitaip tu meti įtarimą visiems rygiečiams. Bet mes su ponias Lydija juk nesame įskaitomi į bendrą kategoriją, ar ne taip? Juk ne dėl mūsų tu bėgai iš Rygos.

Edvinas jau pravėrė burną, bet susilaikė ir lyg sumišo. Greit jis vėl atsiškreipė ir kreipėsi į šeimnininkę.

— Galėčiau papasakoti, bet, manding, ponias Lydijai — jei man leista ją taip vadinti — mano pasakojimas nebus įdomus, — jo balsas turėjo lengvai įronišką prieskonį.

Jis valandėlę tylėjo, lyg susikaupdamas, tada išgėrė gurkšnį ir nusišluostė lūpas.

— Nežinau kaip pradėti. Tai būtų lyg tokia pasakėlė... Gyveno kartą

berniukas.

— Toks, kaip tu? — neiškentė Feliksas.

— To aš nesakau, — Edvinas įpyko.

— Netrukdykit, Feliksai, — švelniai subarė ponias Lydija. — Prašau, ponas Skara, pasakokite toliau.

— Taip, berniukas, — tęsė Edvinas, lyg žodžių jieškodamas. — Nieko ypatinga, paprastas gimnazisto tipas, nežymios išvaizdos, nelabai visuomeniškas, truputį drovus, nes likimas jam buvo suteikęs nedidelį kalbos defektą. Tačiau širdį jis turėjo tokią pat, kaip ir visi kiti. Užtat jis ir įsimylėjo vieną savo mokyklos draugę. Taip juk jaunystėje dažniausiai atsitinka.

— Ir, tur būt, nelaimingai? — Feliksui vėl išspruko.

— Jei tu negali suvaldyti savo temperamento, tai man su pasakojimu nieko neišeis, — Edvinas visiškai supyko.

— Ne, ne, aš nieko, pasakok toliau, — Feliksas ramino.

— Aišku, nelaimingai. Tai buvo garsi ir visų lepinama gražuolė. Abu buvo maždaug vienmečiai. Kai vyras dar berniukštis, moteris jau kone suaugęs mergina. Žinoma, iš to niekas negalėjo išeiti. Mergaitė į jį net neatkreipė dėmesio. Nieko nuostabaus — jis neįstengė konkuruoti su tuo garbintojų būriu, kuriame ji jautėsi kaip žuvis vandenyje. Jis rašinėjo jai eilėraščius, siuntinėjo karštus laiškus — niekas nepadėjo.

Edvinas nutilo. Feliksas pasistengė pasinaudoti trumpa pertrauka.

ČIURLIONIO ansamblis atšventė DESIMTMETI

PRIEŠPASKUTINĮ 1950 METŲ VAKARĄ Clevelande buvo iškilmingai paminėta Čiurlionio Ansamblio 10 metų audringo, sudėtingo ir ne mažiau garbingo gyvavimo sukaktis. Ne stebuklingai gausiai Clevelando lietuvių visuomenė susirinko į tą iškilnę, nors vis dėlto tiek gausiai, kad į savąją Lietuvį Salę susirinkusieji ir nebūtų galėję sutilpti. Iš kitų kolonijų neseniai atvykusieji kiek stebėjosi. Sako, kitur paprastesni renginiai sutraukia daugiau lankytojų, o čia juk, kaip sau nori — ne eilinis parengimėlis, lygiai savo reikšmingumu, lygiai kokybe... Ir iš toliau ne visi, kuriems priderėtų atminti tokią iškilnę — čia turime galvoje ypač tas institucijas, kurioms Čiurlionio Ansamblis vaisingai talkininkauja puikiu lietuvių tautos reprezentavimu ir Lietuvos vardo garsinimu — ne visi jį atminė. Žinoma, to priežastis žymia dalimi gal buvo ir iškilnės atidėjimas (dėl sniego, savo laiku taip sunkiai prisilėgusio Clevelandą...), o nuo apsilankymo daugelį sulaukė ir ta aplinkybė, kad šeštadieniais darbario ir daugelis nėra laisvi nuo darbo...

Vis dėlto pats paminėjimas buvo jaukiausiai iškilmingas ir labai nuotaikingas, sklandus, kultūringai sutvarkytas. Himnai, graudūs žuvusiųjų paminėjimas, trumpa A. Augustinavičienės paskaita apie čiurlioniečius, kaip menininkus ir visuomenininkus, Kultūros Fondo pirmininko dr. Tamošaičio sveikinimas, eilė kitų sveikinimų žodžiu (jų tarpe rašytojo E. Skujeniko, Latvių-Lietuvių Vienybės, Latvių Spaudos Draugijos ir Clevelando latvių visuomenės vardu) ir keliolika sveikinimų raštu, ansamblio vadovo A. Mikulskio žodis ir "Lietuviais esame mes gimę" — tai buvo oficialiosios paminėjimo dalies turinys. Po to buvo sutrumpintas, bet naujomis dainomis atsviežintas ansamblio koncertas, kuris dar kartą patvirtino pasakaitininkės žodžius, kuri sakė: "Mes, mokytojai daug kalbėdavom mokiniams apie lietuviškos dainos grožį, bet jautėm, kad tie mūsų įtikinėjimai kiek paviršium praeina. Tik kai čiurlioniečiai pradėjo dainuoti, tada jau ir be aiškinimo kiekvienas pajunta, kokia iš tikrųjų graži yra ta lietuviškoji daina..." Ypatingo įspūdžio padarė ragelio ir kitų instrumentų lydimas "Tykiai, tykiai". Dainai pasibaigus, dar keliolika sekundžių salėje buvo absoliuti tyla, tik paskui pratrūko plojimai.

Po koncerto nemažas būrys čiurlioniečių bičiulių dar buvo susirinkę bendros vakarienės su suakutuvininkais Hollenden viešbutyje.

Per 10 metų čiurlioniečių nueitą kelią geriausiai gali nušviesti duomenys, surinkti specialiai šia proga išleistame leidinyje, kurio, be to, dar jau nei gauti nebegalima. Todėl, šiai iškilmei plačiau atžymėti, pakartojame tuos duomenis šiame ir gretimuose Dirvos puslapiuose.

**Mikalojus Konstantinas
ČIURLIONIS**
ANSAMBLO ŠEFAS
Šįmet sueina 75 metai nuo jo gimimo

Iš praeities puslapiu...

Čiurlionio ansamblio įsikūrimas yra susijęs su Lietuvos tragedija 1940 m. Sovietų raudonajai armijai įsibrovus Lietuvon, Šaulių Sąjungos kultūriniai vienetai turėjo sustabdyti savo veikimą. Vilniaus šaulių rinktinės vyrų ir mišrus chorai pasivadino Vilniaus liaudies ansambliu ir pasirinko garsaus lietuvių dailininko ir muziko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio vardą.

Pasirinkdamas Čiurlionio vardą, ansamblis tartum atgaivino M. K. Čiurlionio iki 1911 m. vestą Vilniuje lietuvių chorą. Tai buvo patvirtinimas, kad "lenkiškame" Vilniuje, amžinoje Lietuvos sostinėje, lietuvių ne naujai kuriami, bet sustiprinamas jos gaivališkas testinumas.

Ansamblio kūrėjai, priešakyje su juo vadovu Alfonsu Mikulskiu, nežiūrint to meto netikrumo, dėjo ideologinius pagrindus ilgai žiniam kultūriniam vienetai ir jau pačioje pradžioje stengėsi kurti ir ugdyti pastovias naujo kolektyvo tradicijas.

Didžiū užsėdėtinu ansamblio kūrimosi darbą rėmė Ona Mikulskienė, organizuodama kanklių orkestrą, Marija Baronaitė, vadovaudama tautiniams šokiais, ir choristai — a. a. Kazimieras Tamoševičius, buv. šaulių choro valdybos pirmininkas, Edvardas Karnėnas, vėliau išrinktas pirmuoju ansamblio pirmininku ir ilgametis choro dainininkas Antanas Kavaliūnas, kuris ir šiandien tebėra čiurlioniečių eilėse. Vytautas Raulinaitis, buvęs Vilniuje ansamblio vicepirmininkas, žymiai prisidėjo prie organizacinio darbo ir kaip dailininkas per septynerius metus puoselėjo ansamblio šventes bei leidinius savo gražiais darbais.

1940 - 1944 metų laikotarpyje, krašte siaučiant bolševikiškai ir naciškai okupacijai, čiurlioniečiai, daž-

nai patekdami į pavojaus, lietuviška daina ragino tautą laisvės kovai. Taip 1941 metais enkavedistai, atėję į repeticiją, suėmė čiurlionietį Mykolą Irlį ir ištrėmė į Sibirą. Pačiam vadovui A. Mikulskui netgi okupacijos metais reikėjo iš Vilniaus bėgti į šiaurės Lietuvą ir ten ilgą laiką slapstytis.

Šiuo metu neturima tikslų datinių, kiek koncertų čiurlioniečiai yra atlikę 1940-44 metais Lietuvoje. Galima suminėti tik apytikriai vietas, kuriose koncertai buvo surengti: Vilniuje (teatro Filharmonijos ir kitose salėse), Kaune (teatre, karininkų romovėje), Panevėžyje, Ukmergėje, Šiauliuose, Trakuose, Zarasuose, Lentvarėje, Alytuje, Švenčionyse, Adutiškyje, Kaišiadoryse, Onuškėje, Krūonijė. Per visus ketverius metus ansamblis beveik kiekvieną sekmadienį giedėjo per pamaldas Vilniaus bažnyčiose.

Tačiau karas, po ketverių darbo metų tėvynėje, atbloškė dalį čiurlioniečių drauge su vadovu A. Mikulskiu į Vokietiją. Gyva meilė lietuviškai dainai subūrė juos ir čia į krūvą. Stoję ir naujų talkininkų, Marija Baronaitė grįžo pas čiurlioniečius ir pradėjo juos mokyti tautinių šokių, išbūdamą visą trečiąsias metą Vokietijoje ansamblio šokių vadove.

Darbas buvo pradėtas Vienoje, Austrijoje. 1941 m. spalio 29 d. įvyko pirmasis koncertas Vienos Koncertų Rūmų Mocarto salėje. Tuose pačiuose koncertų Rūmuose buvo surengti dar keturi koncertai. Šimtmečiais garsoje Vienos Karlskirche bažnyčioje buvo surengti du dideli religiniai koncertai lietuviams ir austrams. Antrasis koncertas įvyko 1944 m. Kalėdų pirmą dieną. Dirguojant A. Mikulskui, ansamblis drauge su Vienos radijofono

simfoninio orkestru ir pianistu Andriumi Kuprevičium prie vargonų atliko lietuviškų kalėdinių ir žymesnių religinių giesmių koncertą.

1944 m. gruodžio pabaigoje čiurlioniečiai išsikėlė į Berlyną, kur sunkiomis sąlygomis ir gerokai aptrupę surengė įvairiose salėse 10 koncertų.

Tremtyje pradžioje tebuvo mišrus ir vyrų chorai bei tautinių šokių grupė. A. Mikulskis rūpinosi pasigiminti kankles, skudučius, rasti pastovią ir tinkamą pastogę visam ansambliui. Daugybė kliūčių neleidė visų sumanymų įgyvendinti... Tik karui pasibaigus visi įkūrimo sunkumai buvo nugalėti, kai ansamblis susilaukė jautrios paramos iš prancūzų kariuomenės, ypač iš paties okupacinių dalinių viršininko, "Rhine et Danube" armijos vado generolo de Latre de Tassigny. Jo globoje ansamblis dalyvavo vienoje didžiausių švenčių 1945 m. birželio 15 d. Bad Schachene a. Bodensee, kurią generolas surengė pergalės proga aliantų kovotojams pagerbti. Koncerto programą atliko Paryžiaus simfoninis orkestras ir Čiurlionio ansamblis. Jame dalyvavo 78 aliantų generolai ir apie 1,500 kitų aukšto rango karininkų, anskritai, apie 5,000 klausytojų. Visoje pasaulio spaudoje buvo plačiai paminėta, kad šioje šventėje pasirodė lietuvių tautinio meno ansamblis.

Šis pasirodymas buvo vienas iš svarbesnių, atidares vartus ansamblio gastrolėms po visą Vokietiją. Netrukus čiurlioniečiai gavo tokią gausybę pakvietimų, kad 1945-46 metų sezono atliko virš 200 koncertų. Tai buvo pats vaisingiausias sezonas.

Kai lietuvių stovyklos dar mažai ką girdėjo apie čiurlioniečius, tai jie jau buvo plačiai išsiražę visas 3 Vokietijos zonas, daugiausia koncertuodami aliantų kariams.

Suprantama, kad ne tik kariškiai, bet netrukus ir intelektualiniai užsieniečių sluoksniai pradėjo domėtis garsėjančių lietuvių ansambliu.

Dalyvaudami penkiuose tarptautiniuose festivaluose (Baden-Baden, Bad Schachen, Luebeck, Muenchen,

Alfonsas Mikulskis
Čiurlionio ansamblio vadovas

— Istikro, čia nėra nieko ypatingo. Tą mes jaunystėje esame kiekvienas pergyvenę. Bet dėl to juk nereikia bėgti iš gimtojo krašto.

— Aš dar nebaigiau, — tęsė nekantriai Edvinas. — Vienintelis įžymus berniuko gabumas buvo pašyba. Jis slapta piešė be galo dani savo numylėtosios portretų, tačiau niekam jų nerodė, net jai. Galimas dalykas, kad toks elgesys buvo klaidingas. Mokytojai pranašavo jam didelę ateitį, bet, iš kitos pusės, buvo labai nepatenkinti jo nepasisekimais kitose šakose. Vis dėlto, ir ten jis šiaip taip laikėsi vandens paviršiu. Jei ne tas nelaimingas įsimylėjimas, viskas būtų buvę tvarkoj. Bet su tuo — diena iš dienos vis ejo blogyn. Pagaliau atėjo lūžimas.

Ponia Lydią savo kedėje neramiai sujudėjo. Edvino pasakėlės pradžią ji jau žinojo, bet jokių būdu negalėjo prisiminti kokio nors lūžimo jų santykiuose. Tikrumoje juk jokių santykių ir nebuvo.

— Tai atsitiko viename šeimyniniame pokilyje, kur buvo beveik vien jaunimas. Buvo pradėtas žaidimas su užstatais. Mūsų didvyris sugėbėjo reikalą sutvarkyti taip, kad jis iš numylėtosios turėjo išsipirkti užstatą "pašto antspaudu" — pabučiavimu. Tai turėjo įvykti kitame kambaryje. Taip seniai lauktas momentas buvo atėjęs, bet jis išėjo visai kitoks, negu buvo įsivaizduotas. Kai jis bandė atsiimti tą, kas jam priklausė, ji atstūmė jį, numetė jam prie kojų jo užstatą ir prakosė pro dantis: "Suskis — pamanyk tikrai!" ir išbėgo atgal prie kitų.

Paskutinius žodžius ištarsęs su įtempimu, truputį užkimes ir susijaudinęs, Edvinas pastūmėjo vyno stiklinę į šalį ir ištisė ranką į stipresnio gėrimo bonką.

Ponia Lydią plačiai iškėstomis akimis sekė kiekvieną jo judesį. Taip — dabar ji prisiminė — šis mažos reikšmės epizodukas jai buvo visiškai dingęs iš atminties. O, panašių atsitikimų jos jaunystėje buvo buvę tiek daug — kas gi juos visus dabar galėtų prisiminti... Bet dabar anas vakaras iškilo jos akyse taip ryškiai, kad nebuvo dingusi nei mažiausia smulkmena. Užstatas, apie kurį Edvinas pasakojo, buvo mažutė užrašų knygutė raudonais viršeliais. Ji tada tą knygutę net pavertė — ten buvo keli smulkios raidėmis parašyti eilėraščiai. Ji, žinoma, jų neskaitytė, nors buvo galima suprasti, kad užstato davėjas kaip tik to norėjo. O paskui — jo akys, kurios prieblandoje kaito, lyg žarijos, visai arti prie jos veido. Pagaliau — jos pačios juokas, kupinas paniekos, ir daugiau nei rūstus žodis, kuris tada jai nors ir spontaniškai išsiveržė, tačiau išėjo iš pačių širdies gelmių. Visa, kas buvo atsitikę po to, vėl lyg rūkų apsiklojo — bet tai jau nebebuvo svarbu.

Grįžo pirmąkart nujautimas — šis vakaras bus lemtingas. Gyvenimas buvo panorėjęs po daugelio metų suvest vėl du žmones, kurie buvo persiskyrę paprastose, nors ir vienkartinėse aplinkybėse. Kiekvienas iš jų buvo apsukęs platų ratą ir dabar abu vėl stovėjo toje pačioje kryžkelėje, iš kurios kiekvienas buvo nuėjęs į savo pusę. Bet ponias

Lydią tai galėjo sakyti tik apie save.

— O paskui? — nekantriai paklausė Feliksas, nebegalėdamas sulaukti pabaigos.

— A, paskui... — ir Edvinas kiek krūptelėjo. — Taigi... ten jau nebe daug kas pasakoti. Tą vakarą berniukas grįžo namo — kaip, to jis pats nebegalėtų pasakyti. Po poros dienų jis buvo jau kitoje mokykloje. Tai jam atrodė vienintelė galimybė išrauti iš širdies tą nuodingą augalą, kaip jis pats tuomet tai pavadino. Užgaulus žodis jam buvo taip giliai įsmigęs, kad ilgą laiką jam reikėjo tiesiog prisiversti atlikti paprastuosius kasdieninius darbus. Bet tada jame kaip tik įsivyravo atkaklumas ir išdidumas: argi paikios mergišios mestas žodis būtų sumažinęs jo vertę? Ne, jis tikėjo savo ateitimi ir nutarė parodyti ne tik savo įžaidėjai, bet ir visam pasauliui, ką gali toks suskis.

Paskutinį žodį jis ypatingai pabrėžė ir kietu žvilgsniu pažiūrėjo į ponias Lydią, kuri nuleido akis.

— O tą jis, tikriausiai, ir pasiekė? — pirmas nutraukė šį neįkainytą tylos momentą Feliksas.

— Man taip atrodo, kad pasiekė. — Bet ar juodu po to buvo susitikę? — kamantinėjo Feliksas toliau. — Kiek man žinoma, dar ne, bet tai turės įvykti.

Ponia Lydią, lyg nesuprasdama, pakėlė akis. Argi tai galėtų būti, kad jis jos nebūtų pažinęs? Ne — jo akių žvilgsnis liudijo visai ką kita. Galbūt, jis to nenorėjo atidengti Feliksui? Bet kaip tada jiems abiems išsiaiškinti?

Argi ji turėtų pradėti kalbėti pirma? Tiesą pasakius, kalta buvo ji... Ak, kad visa tai būtų galima dabar pakreipti į gerą... Bet kaip?

— Leiskite man vieną klausimą, — staiga ji išdrįso prabilti.

— O, prašau, — atsakė Edvinas, lyg nustebęs, tačiau buvo galima jausti, kad šio klausimo buvo laukta.

— Ar jūsų didvyris vis dar nepajėgia tos užgaulės atleisti? Ar neapykantą per šį daugelį metų nesumažėjo? — ji pati mikičiojo, nustebusi savo drąsa, tačiau šios progos ji jautėsi jokių būdu negalinti praleisti.

— Neapykanta? — nusijuokė Edvinas. — Tokios, manding, visai net nebuvo. Taigi, tai ne taip jau lengva pasakyti. Užgaulė — tai taip. Bet ir toji metų eigoje išsikristalizavo į visai kitokius jausmus. Dabar greičiau būtų galima kalbėti apie ką nors panašų į dėkingumą. Nebūtų buvę tos užgaulės — gal nebūtų buvę akstino ir karjerai, pasisekimai. Niekuomet nereikia skubėti su vieno ar kito nenumatyto įvykio įvertinimu. Kas iš karto atrodė bloga, paskui gali pasirodyti buvę gera...

Ponia Lydią vėl pajuto kopiant šiltą bangą nuo krūtinės į kaklą. Širdis plakė sunkiai ir dusliai. Minčių chaosas darėsi vis neaiškesnis ir painesnis. Šiuo momentu ji nematė kelio, kuriuo būtų galima patekti į išsiaiškinimą. Ji žinojo tik tai viena — dabar turi įvykti kažkas lemtingas, kas išlaikys tą keistą rūką, kuris slegia jos smegenis.

— O kas iš to viso pasiliko? — ji lyg per sapną girdėjo Felikso balsą.

— Kas? Edvinas keistai nusijuokė

ir atsistojo. Jo akys užsėdė nepaprastai kaitra. Tai nebuvo vien stipriųjų gėrimų įtaka.

— Kas pasiliko? Tikrai nedidelė, nesumokėta skola. Daugiau nei viena šalis čia nieko negali viena kitai priekaištauti.

Truputį nedrąsiais žingsniais jis priėjo prie šeimyninės:

— Ponia Lydią, leiskite jus pabučiuoti.

Prakalbintoji pakėlė galvą ir be galo nustebusi pažvelgė Edvinui į akis. Staigmena jai visai atėmė žadą.

Edvinas, nelaukdamas atsakymo, prisilenkė prie jos ir tvirtai prispaudė lūpas prie jos pilnų, drėgnų lūpų. Tada jis vėl atsitiesė ir atsistojo kiek teatrališkoje pozėje.

— Lydią Krevice, suskis savo skolą atsiėmė. Mūsų keliai daugiau nebesikryžiuos. Sudiev!

Jis apsisuko taip smarkiai, kad jo švarko skvernas užgavo grakštų vyno stiklą. Stiklas nuvirto ir plonas kristalas su gailiu skambesiu perskilo. Raudona dėmė ant baltos damaskinės staltiesės iš lėto plėtėsi...

Jis net neatsisukęs išėjo, smarkiai trinkelėdamas durimis. Dūmų debesėlis, jau pakilęs į pahubę, lengvai susiūbavo...

Ponia Lydią, vis dar nepajudėjus, tebesėdėjo savo vietoje, o per jos skruostus riedėjo dvi didelės ašaros.

Visiškai sumišęs Feliksas tik dabar pradėjo atsipeikėti. Nepajėgdamas prarasti nei žodžio, jis sustingęs spokojo į ponias Lydią ir jautė, kad čia sudužo kažkas daugiau, negu vyno stiklas...

... Nuliūdo kapais apsiklojus tėvynė
ir motinos išverkė šviesias akis...

Žuvusieji ir ištremtieji...

Kun. Alfonsas Lipniūnas,	ansamblio garbės narys, nacių nukankintas koncentracijos stovykloje
Mjr. Stasys Puodžius,	ansamblio garbės narys, nacių nukankintas koncentracijos stovykloje
Kazimieras Tamoševičius,	ansamblio valdybos narys, žuvęs Drezdene
Andrius Skiepinaitis,	ansamblio valdybos narys, žuvęs Vilniuje
Antanas Kalibatas	žuvęs Vilniuje
Pranas Būga,	bolševikų nužudytas Lietuvoje
Ona Būgienė,	bolševikų išvežta į Sibirą
Petras Misiūnas,	bolševikų išvežtas į Sibirą
Mykolas Irlakis,	bolševikų išvežtas į Sibirą

Schwenningen). Jie šaukiami apgynę lietuvių vardą, laimėdami pirmas vietas ir garsėjo kas kartą vis didesniais tautų rate.

Karlsruhe, Mainze, Darmstade, Frankfurte, Tuebingene, Hannoverio, Pabaltijo bei Goettingeno universitetams surengti koncertai sukėlė gyvą susidomėjimą lietuvių liaudies menu užsieniečių studentų ir profesorų tarpe. "Mes esame nustebinti lietuvių kūrybine jėga ir jų tautine kultūra. Mes niekad neužmiršime šių gražių valandų." Prof. Dr. Henkel (Hannover) žodžiai čiurlioniečiams.

Buvo suskubta ir vokiečių muzikiniame pasaulyje pagarsėti, nes keliaujant per didžiųjų miestų teatrų scenas (Viena, Berlynas, Stuttgartas, Muenchenas, Baden-Baden, Konstanzas, Augsburgas, Frankfurtas, Hamburgas, Bayreuthas), dažnai tekdavo sutikti ir žymiųjų vokiečių muzikų ansamblių koncertuose. Muencheno operos žymioji dainininkė Kaethe Neutwig pavadinusi čiurlioniečius "stebuklingais dainininkais". Bayreutho žymusis dirigentas Erich Bohner, vadovaujęs Wagnerio miesto muzikiniam gyvenimui, surengė net specialų ansamblio koncertą vokiečiams, kad jie galėtų būti supažindinti su nuostabiųjų lietuvių liaudies menu ir jo talentinguoju interpretatorium. Po koncerto dirigentas Erich Bohner įteikė ansambliui raštą plačiai ir išsamiai, kaip muzikas, vertindamas ansambli.

Mokslininkų ir menininkų susidomėjimas lietuviškąja daina pasidarė toks didelis, kad čiurlioniečiams jau išvykstant į JAV, 1949 m. gegužės mėn. atskubėjo Paryžiaus radijofono muzikos skyriaus redaktorė Clara Candiani, taikninkaujama žymaus prancūzų rašytojo ir filosofo Bertrand de la Salle bei "Figaro" laikraščio redaktoriaus Pierre Seize užrašyti ansamblio koncertą Paryžiaus radijofonui. Pierre Seize šį apsilankymą pas čiurlioniečius plačiai aprašė populiariajame Paryžiaus laikra-

tyje "Figaro", dėdamas straipsnius per eilę numerių pirmajame puslapyje.

Reikia prisiminti, kad ištisys stambiausi Vokietijos radijofonai, Stuttgartas, Muenchenas ir Hamburgas, turi savo archyvuose užrašę ansamblio koncertus ir juos transliuoja lietuvių švenčių bei kitoms progoms. Vienos mokslų akademija užrašė mūsų dainas į plokšteles ir jas naudoja folkloro studijoms.

Kai dar niekur stovyklose nesigirdėjo jokio balso apie teltiną ne tik kultūrinį, bet ir materialinį išteklį Lietuvos laisvės reikalams, 1945 m. birželio 24 d. Kempteno teatre, dalyvaujant visuomenės atstovams, ansamblis įsteigė Lietuvos Nepriklausomos Valstybės Atstatymo Fondą, ir ten pat įvykusio koncerto pajamas paskyrė šiam fondui. Vėliau ansamblis tas lėšas perdavė prie Vilko įsteigiam Tautos Fondui. Šiandien, tesėdami savo pažadą, čiurlioniečiai pajamų dalį taip pat skiria Tautos Fondui.

Šių puslapių neužtenka nušviesti kiekvieno čiurlioniečio meilės ir pasiaukojimo bendram tikslui bei ansamblio atliktų uždavinių platumos. Gal būtų, skaičiais būtų lengviau nusakyti čiurlioniečių veiklą, bet jie per daug nebylūs. Vilkas 1945 m. Vasario 16 d. apdovanojo ansambli premija. Tai geriausias įrodymas, kiek buvo reikšminga ansamblio meninė veikla tremtyje. JAV lietuvių, kad ir iš toli sekdamie ansamblio darbą, neliko abejingi. Lietuvai Vaduoti Sąjunga 1947 m. Vasario 16 d. paskyrė ansambliui premiją, o Balfo pirmininkas dr. J. Končius, lankydams Europoje, reikšmingai rėmė materialiai.

1944 - 49 metų laikotarpyje Vokietijoje ansamblis atliko 297 koncertus ir apie 120 religinių koncertų. Daugiausia iš jų 123 koncertai įvyko prancūzų zonoje, kuriuos girdėjo apie 30,000 prancūzų. Apskritai, koncertus Vokietijoje aplankė apie 119,000 užsieniečių. Ansamblio repertuare buvo apie 80 liaudies dainų, kurių didelė dalis

ANTANA KAVALIŪNAS,
režisoriaus padėjėjas,
dešimts metų ansamblyje

ONA MIKULSKIENĖ,
kanklių orkestro vadovė,
dešimts metų ansamblyje

JUOZAS STEMPUŽIS,
dabartinis ansamblio pirmininkas

EDVARDAS KARNĖNAS,
pirmasis ansamblio pirmininkas

harmonizuota paties A. Mikulskio, 30 religinių giesmių, vienos pilnos mišios ir 18 tautinių šokių. Liaudies instrumentų orkestrą sudaro 10 kanklių, 2 sekminių rageliai, 2 birbynės, 2 lumzdeliai, 2 triūbos ir 8 komplektai skudų.

JAV bei Kanadoje ansamblis atliko 7 didžiulius koncertus — Clevelande, Chicagoje, Pittsburghe, Toronte, Philadelphijoje ir New Yorke. Koncertai Civic Opera House ir New Yorke Carnegie Hall tampa pasididžiavimu ne tik čiurlioniečių, bet ir visų lietuvių, nes į tas sales dar nei vienas lietuvių meninis kolektyvas nebuvo įkopus.

Po karo sugriautoje Vokietijoje buvo didžiulė įvairių tautų maišasis. Čia susitiko rytų ir vakarų pasaulio tremtiniai, nugalėtieji ir nugalėtojai, Vokietiją pradėjo lankyti žymios politinės, karinės bei mokslinės asmenybės. Iš po karo griūvėsių turėjo pasigirsti ir lietuvių tautos taikos ir laisvės šaukiantis balsas. Tuo balsu buvo ir čiurlionio ansamblis. Tūkstančiai kitataučių pažino mūsų liaudies meną — dainą, muziką, šokius, drabužius, pažino mūsų tautos kūrybinės galios ir turis. Jie drauge tapo artimesniais, o kai kurie net amžinai lietuvių tautos draugais.

JAV, minėdamas savo veiklos dešimtmetį, čiurlionio ansamblis lygiai nenuilstamai užsidegimu garsina Lietuvos vardą tikėdamas, kad antrojo dešimtmečio pradžioje galės sugrįžti su lietuviška daina į savo mylimą Vilnių, kuriame gimė ir išbujojo.

Ižymesnės datos

- 1940 metais ansamblis įkurtas Vilniuje.
- 1944 rugpjūčio 28 ansamblis atsikūrė Vioje.
- 1945 birželio 24 ansamblis įsteigė Nepriklausomos Lietuvos Atstatymo Fondą Kemptene, Vokietijoje.
- 1946 vasario 16 ansamblis apdovanotas Vilko premija.
- 1947 vasario 16 ansamblis apdovanotas Lietuvai Vaduoti Sąjungos premija.
- 1949 birželio 18 ansamblis atvyko į Clevelandą, JAV.

Žymesni koncertai

- 1944 spalio 29 pirmasis koncertas tremtyje Vioje.
- 1945 gegužės 16 koncertas Feldkircho pilyje, Austrijoje, kurį plačiai aprašė šveicarų žurnalistas.
- 1945 birželio 15 dalyvauta drauge su Paryžiaus simfoninio orkestro generolo de Latre de Tassigny surengtoje šventėje — koncerte Bad Schachene, Vok. liepos 8 atliktas 50-tasis koncertas Markt Oberdorf, Vokietijoje, JAV 80-tai Inf. divizijai. Šį sukaustuvinį koncertą surengė Kempteno lietuvių tremtinių stovykla.
- 1945 rugsėjo 15-21 įvyko 4 koncertai Baden-Badene, kurhauzo ir teatro salėse.
- 1945 spalio 1-2 įvyko 4 koncertai Konstanzoje, miesto teatre, prancūzams bei vokiečiams.
- 1946 sausio 20 Dettingene b. Urach įvyko 100-tasis ansamblio koncertas.
- 1946 gegužės 18 koncertas Augsburgio miesto teatre.
- 1946 birželio 6 dalyvauta tautų festivalyje Luebecke.
- 1946 birželio 10 dalyvauta tautų festivalyje Baden-Badene.
- 1946 birželio 14 koncertas Universiteto miesto teatre.
- 1946 rugsėjo 9 Muencheno universiteto salėje.
- 1947 sausio 1 Triere Naujųjų Metų koncertas prancūzų karininkams.
- 1947 sausio 9 įvyko 200-tasis ansamblio koncertas Bittburge, Luksemburgo kariams.
- 1947 vasario 25-26 įvyko 2 koncertai įjymiajame Wagnerio muzikos mieste Bayreuth.
- 1947 birželio 16 Bad Nauheim teatre įvyko koncertas, kurį organizavo JAV vyriausios karinės vadovybės kultūrinių parengimų skyrius.
- 1948 liepos 9 ansamblis pasirodė garsiajam JAV mendežieriui Sol Hurokui, Muenchene.
- 1950 kovo 6 pirmasis ansamblio koncertas Amerikoje, Severance Hall, Clevelande.
- 1950 balandžio 16 Civic Opera House Chicagoje.
- 1950 balandžio 30 Lietuvių salėje Pittsburghe.
- 1950 balandžio 30 St. Vincent auditorijoje Pittsburgh.
- 1950 birželio 30 Eaton auditorijoje Toronte, Kanadoje.
- 1950 rugsėjo 30 Academy of Music sal. Philadelphijoje.
- 1950 spalio 1 Carnegie Hall New Yorke.

KITI KALBA

Mano nuširdžiausi komplimentai ir didžiulė padėka už jūsų žavius koncertus mūsų seniams ir narsiams "Rhin et Danube" armijos kovotojams.

Generolas P. KOENIG, Prancūzų Armijos vadas Vokietijoje, Baden-Baden, 1947 m., spalio 25 d.

Jūs dainuojate apie meilę ir laisvę — apie vertybes, dėl kurių privalo kovoti visa žmonija. Ačiū už jūsų gražų ir vertingą koncertą.

Andrė NOEL, Prancūzų zonos Vokietijos gubernatorius, Donaueschingen, 1946 m. lapkričio 10 d.

Čiurlionio ansamblis koncertavo Bayreuth ir pelnytai susilaukė publikos ovacijų.

Kai pakilo uždanga, klausytojai buvo pasveikinti mišraus choro, pasipuošusio nuotaikingais ir spalvingais (Perkelta į 5-tą pusl.)

Čiurlioniečiai
Clevelande

Buvusieji ansamblio MENO VADOVAI

- Julius Raštikis, chormeisteris, 1940, Vilniuje
- Vladas Baltrušaitis, dirigentas, 1941, Vilniuje
- Antanas Gimžauskas, dirig. ir chorm., 1941-44, Vilniuje
- Juozas Ambrasas, chormeisteris, 1941, Vilniuje
- Bronius Kiveris, Koncertmeisteris, 1946-48, Vokietijoje
- Julius Kazėnas, chormeisteris, 1948, Vokietijoje
- Antanas Skridulis, chormeisteris, 1948-49, Vokietijoje
- Pranas Stepulis, kankių ork. vadovas, 1941-42, Vilniuje
- Z. Fledžinskaitė-Pempienė, šokių vad., 1940, Vilniuje
- Marija Baronaitė-Grėblūnienė, šokių vadovė, 1941, Vilniuje
- A. Ličkūnaitė, šokių vadovė, 1944-49, Vokietijoje
- Jonas Krušis, šokių vadovas, 1942-44, Vilniuje
- Aldona Valeišaitė, šokių vadovė, 1949, Clevelande
- Liūdas Sagys, šokių vadovas, 1950, Clevelande

PRANEŠĖJOS

Jų sąrašas, nurodantis, kuriomis kalbomis ir keliuose koncertuose pranešėjo

- Aleksandra Sagienė, anglų, vokiečių 72
- Elena Karazijienė, prancūzų, vokiečių 63
- Jadvyga Liutkūtė, prancūzų, vokiečių 55
- Bronė Jameikienė, anglų, vokiečių, 41
- Dalia Kubertavičiūtė, anglų, vokiečių 41
- Aleksandra Bernatavičiūtė, anglų, vok. 23
- Aldona Čelnaitė, lenkų 7
- Aldona Stempuzienė, prancūzų 2
- Ann Francis Ambrose, anglų 2
- Vladas Merkys, prancūzų, vokiečių 1

BUVUSIEJI ANSAMBLIO PIRMININKAI

- Edvardas Karnėnas
- Juozas Vosyliūnas
- Juozas Stempuzis
- Aleksandras Milvydas
- Jonas Dagys
- Vladas Bosikis
- Vytautas Giedraitis
- Edmundas Čapkevičius
- 1940-42, Vilniuje
- 1943-44, Vilniuje
- 1944-45, 1946-48, 1950, Vokietijoje ir JAV
- 1945, Vokietijoje
- 1945-46, Vokietijoje
- 1948, Vokietijoje
- 1948, Vokietijoje
- 1949-50, Vokietijoje ir JAV

ČIURLIONIEČIAI

ansamblio dešimtmetį švenčiant

VADOVYBĖ

Ansamblio vadovas	Alfonsas Mikulskis	Pirmininkas	Juozas Stempuzis
Šokių vadovai	Vytautas Aukštuolis ir Petras Maželis	Vicepirmininkas	Kęstutis P. Šukys
Kanklių orkestro vadovė	Ona Mikulskienė	Sekretorius	Jaunutis P. Nasvytis
Režisoriaus	Petras Maželis	Iždininkas	Aleksandras Liutkus
Režisoriaus padėjėjas	Antanas Kavaliūnas	Narys	Vytautas Raulinaitis
		Revizijos kom. pirm.	Edmundas Čapkevičius
		Revizijos kom. narys	Vytautas Junevičius
		Revizijos kom. narys	Henrikas Johansonas

ANSAMBLIO NARIAI

Jų pareigos ansamblyje bei ansamblyje išbuvusių metų dalyvaujančių koncertų skaičiai

1. Mikulskienė, Ona, altas, kanklininkė	10	304*	32. Rudaitytė, Malvina, sopranas, šokėja	pirmi	7
2. Kavaliūnas, Antanas, tenoras, šokėjas	10	292*	33. Varekojienė, Aldona, sopranas	"	7
3. Giedraitis, Vytautas, barit., skudučiai	6	289*	34. Žilinskaitė, Irena, altas, kanklės	"	7
4. Stempuzis, Juozas, bosas, skudučiai	8	284*	35. Auginas, Baly, tenoras, skudučiai	"	7
5. Stempuzienė, Elena, altas, šokėja	5	278	36. Bajoraitis, Rimvydis, barit., birbynė	"	7
6. Stempuzis, Pranas, baritonas, šokėjas	5	278	37. Eimutis, Kazys, tenoras, skudučiai	"	7
7. Aukštuolis, Natalija, sopr., kanklės	5	277	38. Gravrogas, Jurgis, tenoras, lumzdelis	"	7
8. Petraitis, Pranas, ten., sekm., ragelis	5	259	39. Jarašūnas, Emanuelis, tenoras, šokėjas	"	7
9. Sagys, Liūdas, baritonas, šokėjas	5	250*	40. Kudukis, Petras, tenoras, skudučiai	"	7
10. Sagienė, Aleksandra, sopr., pranešėja	5	204	41. Liutkus, Aleksandras, tenoras, šokėjas	"	7
11. Aukštuolis, Vytautas, barit., šokėjas	6	191	42. Nasvytis, Kęstutis, tenoras	"	7
12. Stempuzienė, Aldona, altas, šokėja	4	173**	43. Paulauskas, Kostas, tenoras	"	7
13. Čapkevičienė, Jadvyga, altas, kanklės	4	172	44. Telyčėnas, Vytenis, barit., lumzdelis	"	7
14. Raulinaitis, Vytautas, bosas, skudučiai	7	169	45. Šukys, Kęstutis, bosas, skudučiai	1	6
15. Marcinkevičius, Kazys, ten., šokėjas	4	131	46. Malcanaitė, Regina, sopr., šok., kankl.	pirmi	6
16. Juodvalkytė, Stefani, altas, šokėja	3	85	47. Muliolis, Vytautas, barit., šokėjas	"	6
17. Voleišaitė, Valerija, sopranas, šokėja	3	83	48. Samas, Ernestas, tenoras, triūba	1	5
18. Giedraitienė, Aniceta, altas, šokėja	3	51**	49. Junevičius, Vytautas, ten., lumzdelis	pirmi	4
19. Johansonas, Henrikas, bosas, šokėjas	3	50	50. Brazulienė, Nora, sopranas	"	3
20. Čapkevičius Edmundas, barit., birbynė	3	48	51. Andrašūnaitė, Danutė, sopr., kanklės	"	3
21. Juodvalkis, Vincas, bosas, šokėjas	3	23	52. Petruškevičius, Jonas, tenoras,	1	3
22. Būdris, Jonas, ten., sekminių ragelis	1	8	53. Bielskus, Vytautas, bosas	pirmi	2
23. Ambrose, Ann Francis, altas	1	7	54. Morkūnienė, Viktorija, altas	"	2
24. Nasvytis, Jaunutis, bosas, skudučiai	1	7	55. Dumbrys, Algirdas, tenoras	"	2
25. Maželis, Petras, tenoras	pirmi	7	56. Liutkevičiūtė, Aldona, sopranas	"	2
26. Brazulevičiūtė, Laima, altas, kanklės	"	7	57. Kazlauskienė, Aldona, sopranas	"	0
27. Balčiūnaitė, Nijolė, sopranas	"	7	58. Verhyla, Ignas, bosas	"	0
28. Butkutė, Nijolė, sopranas, kanklės	"	7	59. Venclauskas Mykolas, baritonas	"	0
29. Dabulevičiūtė, Danutė, sopranas, šokėja	"	7	60. Švarcas, Jonas, tenoras	"	0
30. Johansonaitė, Irena, sopranas, šokėja	"	7	61. Kazakevičius, A., tenoras	"	0
31. Knystautaitė, Aldona, sopr., šokėja	"	7	62. Karnėnas, Edvardas, tenoras	4	dalyvavo visuose ans.konc. Lietuvoje.

* Dalyvavo pirmajame koncerte tremtyje.

**Dalyvavo daugiau kaip 50 koncertų ir nei vieno nepraleido nuo įstojimo į ansambli.

Clevelande IR APYLINKĖSE

"CIURLIONIO" ANSAMBLIO NARIŲ ŽINIAI

Pranešama, kad ansamblio vadovui pasveikūs, šį sekmadienį, gruodžio mėn. 30 d., 11 val. 30 minučių, ansamblio patalpoje, šaukiamas visuotinis ansamblio narių susirinkimas. Visiems ansamblių dalyvams privaloma.

Valdyba

TAUTINĖS SĄJUNGOS

skyrus narių susirinkimas įvyks sausio mėn. 6 d. 11:30 val. Visiems nariams dalyvavimas būtinas.

KONCERTAS — BALIUS

rengiamas Tautinės Sąjungos skyrus įvyks sausio mėn. 13 d. 6 val. Lietuvių salėje. Programoje su nauju repertuaru Julius Kazėno oktetas, solistė Aldona Stempuzienė, ir baletas, išpildomas buvusios Chicago Civic operos solistės Ruth Pryor ir baletto artisto Jaunučio Puodžiūno.

Visi clevelandiečiai maloniai kviečiami šiam, pirmam 1952 metais, įdomiam koncerte dalyvauti.

A.L. S-GOS RAMOVES

nariai, su šeimomis, gruodžio mėn. 29-os dienos vakarą praleidžia Ansel Rd. Cafe salėje

G Ė L E S

pirkti lietuviams maloniausia gėlių krautuvė prie Lietuvių Salės. Čia pasijusit kaip ir lietuviškoj krautuvėj. Čia galėsit gauti ir

LIETUVISKŲ KALEDINIŲ ATVIRUKŲ

Pasirinkimas iš 7-nių rūšių.
FRIENDLY FLOWER SHOPPE
6901 Superior Ave.
Telefonas: HE 1-6339

ISNUOMOJAMA:

7 kambarių butas I augšte;
4 kambarių butas III augšte
(su šiuo turi būti nupirkti baldai). Abu 661 East 101 St.
Kreiptis pas Steve Ligeika,
telef. LI 1-0772 arba PO 1-7882.
Nuo 7:00 val. vak. galima apžiūrėti butus vietoje.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Mūsų specialybė

virtuvių, vonių, arkų ir spalvotų langų
PERTAISYMAS

Taip pat popieriuojame arba dažome kambarius

K. ŠTAUPAS

16908 Endora Rd. KE 1-8794

(1066 Ansel Rd.). Pradžia 7 val. vakaro.

SIMFONIJOS KONCERTAS

Šį sekmadienį Severance Hall 4:30 v. p. p. — Čaikovskio suita iš "Spraktuko", Herberto "Žaislų maršas", "Vaikai žaislų šaly", Coates "Trys lokiai", Rimskio — Korsakovo "širšės skridimas", Waldtenfelio valsas "Čiuožėjai". Te to, bubno koncertas su orkestru. "Susirūpinęs būbnininkas". Diriguoja R. Ringwall.

Sausio 3 ir 5 d. (ketv. ir šešt.) 8 v. v. — Rossinio "Italė Alžyre", Dvořako simfonija E minor Nr. 5 ("Iš Naujojo Pasaulio"), Johanno Strausso "Šikšnosparnio" uvertiūra ir "Vienos miško pasakos" ir eilė Josef Strausso valsų.

CLEVELANDIEČIAI PASVEIKINO DAILININKĄ J. MACKEVIČIŲ

Dailininką prof. Joną Macke-

vičių, šiuo metu gyvenantį Šveicarijoje, baigiantį 80-tą amžiaus metų. — Kalėdų ir Naujųjų Metų proga gražiai pasveikino būrelis clevelandiečių naujakurių. Vietoj sveikinimo kortelių jie sudėjo \$20, kuriuos nusiuntė mūsų dailės veteranui, prof. J. Mackevičiui su sveikinimais.

Dailininkas J. Mackevičius, dėl senatvės ir susilpnėjusio regėjimo negalėdamas išemigruoti į užjūrinį kraštą, turėjo apsigyventi nedarbingųjų inteligentų namuose, prie Bellinzano, Graubunden Kantonė.

Labai pigiai parduodamas veikiančis elektrinis šaldytuvas.
Tel. EN 1-6749

BEST WISHES To Our Friends and Patrons

B E D F O R D A U T O T R I M C O.

Auto Glass — Convertible Tops

Upholstering Custom
Bedford Seat Covers
19 WOODROW Ave. BE 2-2865
BEDFORD, OHIO

SPOTLIGHTS your station
as you dial!

GE Dial Beam Radio

Imagine a radio with a traveling beam of light that "spots" each station as you dial! It's a G-E advantage that makes easy, accurate tuning a cinch! This streamlined beauty performs beautifully, too, with rich mel-low tone. It's smart to replace your old radio with a new G-E Dial Beam Radio today!

Choice of colors
Congo brown,
alabaster ivory,
Persian red

24.95

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave. EX 1-0911

Greetings and Best Wishes to Our Friends and Patrons
MAPLE GROVE CAFE
Barbequed Ribbs and Chicken — Open till 2:30 A. M.
CHAS P. BENARD, PROP.
14843 Granger Rd. MO 2-9860

PRANEŠIMAS

Pranešu savo gausingiems lietuviams klientams, kad pakeičiu darbo valandas šitaip:

10 iki 5, vakarais tik susitarus

Trečiadieniai visai uždaryta

DR. L. A. STARCE

Optometristas

Akių patikrinimas — Visoks regėjimo gydymas
6411 St. Clair Ave. HE 1-1123

NAUJA KRAUTUVĖ

žaislai Berniukams įvairaus amžiaus
Mergaitėms

Sporto ir meškeriojimo reikmenys

SUPERIOR SPORTING GOODS CO.

6216 Superior Ave. Cleveland, Ohio

GREETINGS and BEST WISHES To Our Friends

LUTHER K. ZERBE

COUNTY ENGINEER

Stark County

Christmas Greetings to Our Many Friends

HENRY'S PHARMACY Cut - Rate Drugs

Christmas Wrappings

Beautiful, Bright Rapping to make your
Christmas Packages the gayest ever

Come in and see our Christmas Selections

Special Christmas Gifts — for Men, Women and Children
Also a Large Selection of Christmas Cards

Superior Corner East 87th St. Phone GA 1-5696

A.A.A. MOVING AND STORAGE

OWNED & OPERATED BY YOUR LOCAL
WORLD WAR II SERVICEMEN

LOCAL & LONG DISTANCE

CITY — WIDE — STORAGE — PACKING
Agent for United Moving and Storage

COAST TO COAST

Strictly Sober and Reliable Men
17516 Waterloo Rd. KE 1-5600
Euclid Office
280 East 264th St. RE 1-5600
Eastlake Office
WILLOUGHBY, OHIO TOLL CALL
35705 VINE WILLOUGHBY
Eve-Sun-Holiday Call RE 1-5600

GREETINGS and BEST WISHES To Our Many Friends and Patrons

THE CLEVELAND BUILDERS SUPPLY COMPANY

1276 WEST 3rd ST. MAin 1-4300

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

BOOTH FISHERIES CORP.

1600 Merwin Ave. CH 1-0080

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS

SURPLUS VALUE CENTER

4636 ST. CLAIR AVENUE EX 1-6749

Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave., klubo nariams ir svečiams penktadienį vakarais esti bulvinių blynų ir žuvies vakarienė ir šokiai su gera muzika žemutinėje Lietuvių Salės patalpoje.

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POTomac 1-6899

Why
Pay More?

CLEVELAND TRUST
PERSONAL LOANS
ARE LOW-COST
EASY TO ARRANGE

Patobulinkit SAVO NAMUS vartodami MONCRIEF

SILDYMO ir ORO VESINIMO SISTEMA

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

GASAS
ALIEJUS
ANGLIS

PRANEŠIMAS

Svarbu įsidėmėti, kad LIETUVIŲ BANKE už santau-pas įdėtas iki 1952 m. sausio 10 dienos palūkanos bus skaičiuojamos nuo sausio 1 dienos. Pasinaudokite šia proga.

Lengvai prieinama taupymo vieta — LIETUVIŲ BANKAS.

Taupymas yra Federal Insurance Corp. — JAV valdžios saugumo užtikrintas — kiekviena knygtutė iki \$10.000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairuose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515
WM. DEBBS PAINTING CO.
WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J SAMAS JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, žiedų, laikrodžių ir visokių graždaiktų, už nupigintą kainą.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metal simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

Clevelande ir APYLINKĖSE

TRYŠ KARALIAI MAZIESIEMS

Clevelando mažiesiems lietuviams neringietės-skautės ruošia malonią staigmeną sausio 7 d. 3:00 val. p.p. Ir Kalėdų Senelis atvažiuos į Lietuvų Salę su dideliu dovanų maišu.

Skautės maloniai kviečia visus, didelius ir mažus, į tą vakarą atsilankyti. Jaunesnės skautės, tal-kininkaujant broliukams skautams, rengia kalėdinei nuotakai pritaikintą vaidinimą, gyvųjų paveikslą. Pa to bus žaidimai ir kitokios pramogos mažiesiems.

MIELI SVEČIAI

Kalėdų ir čiurolionių suka-
tųjų proga į Clevelandą iš ka-
riuomenės buvo atvykę dabar ka-
riuomenę tarnaują du čiurolionie-
čiai — Ernestas Samas ir Vin-
cas Juodvalkis. Pirmas — čiagi-
mis amerikietis lietuvis, kitas —
dar tik prieš metus įkėlęs koją
į Ameriką. Abu dalyvavo čiurolio-
nių šventėje ir koncerto metu
stoję į savo vietas chore, suda-
rydami savotiškai malonias dvi
jaukias, bet ir skirtingas žymes
choro vaizdą — dvi Amerikos
karinės uniformos tarp senovinių
lietuviškų tautinių darbužių.
Publika svečius sveikino yp-
dingai šiltai plojimai.

NAUJŲ METŲ SUTIKTI

Clevelando lietuviai buvo susi-
rinkę sutikti daugiausiai Lietu-
vių Salę ir Naujosios Parapijos
salę. Vienur ir kitur buvo gau-
su svečių, taip buvo gerokai "su-

maišę" senieji ir naujieji cleve-
landiečiai. Buvo eilė ir šeimyni-
nio masto pobūvių, pav. pas Au-
gustinavičius — Nasvyčius ir
kitur.

PIRMUTINĖ AUKA!

Andrius Lukas, 569 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio, atsiliepdamas
į AL Tarybos skelbiamą atsisau-
kimą dėl Lietuvos Laisvės Mobi-
lizacijos vajeaus, paaukojo tam
tikslui 5 dolerius, kurie per Dirvą
persiųsti AL Tarybai.

DU ŽYMŲ KONCERTAI

Kiek tenka girdėti, artimiausiu
laiku Clevelande įvyks du
koncertai. Viena iš jų dai-
nuos solistai Motiekaitienė ir
Baranauškas, o antrame — O.
Kaskas ir Ip. Nauragis.

ISTEKEJO EVELYNA YCAITĖ

Gruodžio mėn. 30 dieną Evelyn-
a Ycaitė ištekejo už inžinieriaus
Joe Lessmann. Bažnytinės apeig-
os įvyko Plymouth Church of
Shaker Heights, o vestuvių po-
kylis P. J. Žiūrių namuose. Ves-
tuvėse dalyvavo iš Chicagos at-
vykę dr. Mikelėnas ir Vyt. Šliu-
pas bei iš Detroito — Petrulie-
nė su sūnum. Jaunieji gavo daug
dovanų.

VIENAS VYRISKIS

ieško patogaus kambario su vi-
su patarnavimu ir maistu.
Pranešti laiškais ar asmeniškai:
1351 E. 66th St. II aukšte

TREMTIS

Vienintelis lietuviškas laikraštis Vokietijoje. Eina nuo 1950 metų
liepos mėnesio pradžios, kas savaitę. Leidžia ir redaguoja žurnalistas
SIMAS MIGLINAS. Prenumeratos kaina Amerikoje ir Kanadoje
— 50 centų vienam mėnesiui —

TREMTIES atstovai:

Visai Amerikai, išskyrus Chicagos miestą —
St. Nasvytis, 4579 W. 157 St., Cleveland 11, Ohio
Chicagos miestui ir Kanadai —
W. Stuoigis, 1114 Florence Ave., Evanston, Ill.

REMDAMI TREMTĮ, REMIAME VOKIETIJOJE
LIKUSIUS LIETUVIUS — BE UZJURIO LIE-
TUVIŲ PARAMOS JIE LIKS BE LAIKRAŠČIO!

LIETUVIŲ SALĖ išnuomojama

koncertams, šokiams, vestu-
vėms ir kitokiems parengi-
mams. Iš anksto kreipkitės pas
Pr. Urbšaitį, Lietuvų Klube
6835 Superior Ave.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra-
kandai tampa sunaikinti arba
sugadinti ugnies, kreipkitės į
P. J. KERSIS, dėl apkalnavi-
mo, ko visada reikalauja ap-
draudos kompanijos pirm, ne-
gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

JONAS G. POLTER

Lietuvis
Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkalnavimas ar patari-
mas reikale jūsų namo
pagrąžinimo suteikiama
nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POTomac 1-6899

Mūsų specialybė virtuvių, vonių, arkų ir spalvotų langų PERTAISYMAS

Taip pat popieriuojame arba
dažome kambarius

K. ŠTAUPAS

16908 Endora Rd. KE 1-8794

Savers always welcome
The Cleveland Trust Company
THE SAME FOR ALL THE PEOPLE
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

FILMOS SEIMOMS

Norwood Branch Library,
6405 Superior Ave., vėl rengia
karą šeimoms. Drauge su suau-
gusiais leidžiami ir vaikai. Tai
nemokama kultūrinių filmų va-
bus penktadienį, sausio 5 dieną,
lygiai 8:00 val vak. Programoj
ši kartą violencelės koncertas,
Ohio ir jo mineraliniai turtai
šventės Floridaj, eskimų vaikai.

RKO Keith's 105th

Sausio 3 — 6 "Behind the Ri-
sing Sun"
Sausio 7 — 9 "Revenue Agent"
"Double Deal"

SOKIAI!

Sv. Jurgio salė E. 67 St. ir Su-
perior, sausio 13 d. rengiamas
šokių vakaras sv. Jurgio para-
pijos mokyklos mokinių naudai.
Muzika — Johnny Pecon. Duok-
lė — 75 c. Visi kviečiami daly-
vauti.

Mrs. John Kunsitis
Pirmininkė

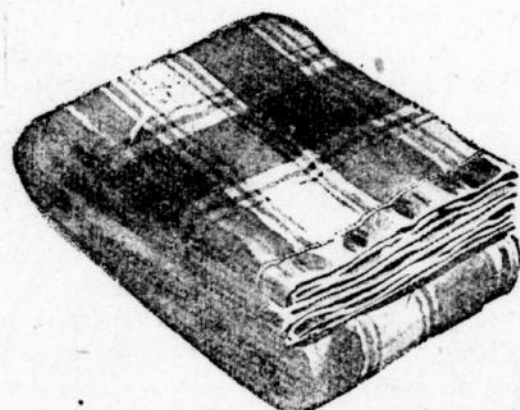
AŠ LAIKIAU PAMALDAS UŽ STALINĄ

Idomus stačiatikių dvisiško
pasipaskojimas. 60 puslapių
Galima užsisakyti Dirvoje, siun-
knygelė. Kaina — 50 centų
čiant 50c pašto ženkla, arba
\$1.00 už dvi

Mes duodame ir iškeičiame Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

BALTASIS SAUSIO MĖNESIO IŠPARDAVIMAS

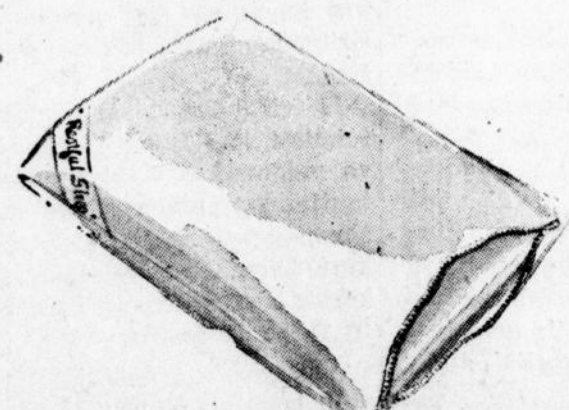
Papr. 4.98 Plėdinės

Dvigubos antklodės

66x80" dydžio
5% vilnos, 10% dirbt. šilko,
85% medvilnės

3.98
PORA

Patrauklios plėdinės dvig. antklodės, aukš-
tos kokybės, šiltos. Žalios, mėlynos, raus-
svos ar cedar spalvos, dirbt. šilko kraštais.

Papr. 9.98 visuotinai garsios
ORO PUTŲ

Lovos pagalvės

Puikios
kokybės!

6.99

Modernios oro putų pagalvės iš milijonų smul-
kių oro burbuliukų, minkštos ir purios pagal-
vės. Nesubliūksta ir nesilamdo, Sanforizuotos
pusdrebės užtraukiamas užvalkalas. Baltos,
rausvos ar mėlynos. Nepaprasta vertybė!

Priimami užsakymai paštu ir telefonu — šaukit CHerry 1-3000
Basement Domestic Department

ASPHALT TILE Lay It Yourself

as low as **7c** per tile
9x9
as marbelized

The ideal floor covering — long wearing — attractive
Save Labor Charges! OPEN EVERY EVENING 'TIL 8

WE GIVE GREEN STAMPS **BUNKER'S FLOOR COVERING** WE GIVE GREEN STAMPS

16381 Euclid Ave. at Ivanhoe GL 1-5878

LIETUVOS ISTORIJA

LIETUVIŲ KALBOS VADOVA

galite gauti naujai įsisteigusio lietuvių spaudos platinimo
įstaigos —

LIETUVIŲ SPAUDOS FONDE

Lietuvos istorijos kaina \$6.00, Lietuvių kalbos vadovo \$4.50
Tenpat galima gauti ir kitokių Lietuvos nepriklausomybės
laikais bei tremtyje išleistų knygų, kalėdinių sveikinimų
atvirukų, žurnalo ir kt. Rašykite šiuo adresu:

Lietuvių Spaudos Fondas
6755 S. Western Ave.,
Chicago 36, Ill.

MONGRIEF SILDYMAS

Clevelando namų savininkų pasirinkimas per
daugiau kaip 50 metų. GAS — OIL — COAL

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

RADIATORIAUS LASEJIMĄ KAIP BURTININKAS SUSTABDO!

LUSCO
plastinė užkamša

PARDUODAMA VISOSE MILES AUTO KRAUTUVĖSE

PASTOVUS 13014 Miles Avenue * 5366 Broadway
VALO * UZKEMSA 669 East 185th Street
TINKA SU KIEK 4444 Mayfield Road
VIENU SKYČIU 689 Broadway * 5900 Euclid Avenue
PAGAMINTA LUSCO, INC. CLEVELAND 3, OHIO

PALAIKYKIME TUOS kurie skelbiasi DIRVOJE!

SU NAUJAIŠ METAIS!

Naujų Metų proga kiekvienas turi naujų sumanymų
kaip pagerinti savo būvį. Bet nėr geresnio būdo tam pasiekti,
kaip taupymas!

Dabar kaip tik patogiausias laikas pradėti taupyti arba
jau pradėtą taupymą padidinti, nes už įnašus, atnešus į ban-
ką iki sausio 10, gausit palūkanas, lyg būtumėt atnešę Nau-
jų Metų dieną. Be to, dabar kiekviena taupmenų sąskaita iki
yra apdrausta Federal Insurance Corporation garantija Tad
nėra ko laukti — išnaudokit taupymui patogią metų pradžią!
\$ 10.000

Tai yra Jungtinių Valstybių valdžios užtikrinimas

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip-
kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvai-
riuose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas
garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys
virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams
lietuviškoje krautuvėje

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515
WM. DEBBS PAINTING CO.
Namų Pagrąžinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Ziedų, Laik-
rodėlių ir visokių graždaiktų, už nupigintą kainą.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENdicott 1-4486.
 Adaktorius Vincas RASTENIS (buto telefonas: UTah 1-6747). Adaktorius Balys GAIDŽIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

VISTIEK REIKS!

ŠIE METAI mūsų visuomeninių įvykių eilę pradeda Balso seimu. Turbūt dar pirmą kartą Balso seimas kelia taip mažą visuomenės susidomėjimo. To priežastys, mums atrodo, yra, mažiausiai, trys.

Viena — kad dauguma šelpiamųjų jau atvyko į Ameriką ar kur kitur ir pradėjo savarankiškai gyventi.

Antra — kad per ilgą laiką vis tas pats šelpas darbas daugeliui jau ir... nusibodo.

Trečia — Balso veikimo metodo nepakankamas aiškumas. Apie tai daugiausiai tenka pakalbėti.

Visuomenė jaučia, kad ji jau per mažai suaukoja dideliems Balso uždaviniams, bet kadangi vis pasipainioja abejotimais — ar tiksliai auka naudojama, tai dažnas randa progos pateisinti savo pasyvumą. Ir tikrai, net ir matant mėnesines Balso finansines apyskaņas, gana neaišku, kaip jis išsiverčia. Nes ir jose lėšos grynais pinigais ir gėrybėmis taip sujungiamos, kad vietomis tiesiog neįmanoma įžiūrėti, kur čia doleris, kur senas batas...

Tiesa, administracijos išlaidos parodomos. Jos yra per mažos, lyginant su Balso uždaviniais ir net su atliekamais darbais, bet per didelės, palyginus su gaunamomis lėšomis grynais pinigais. Mat administracijos išlaidų negalima padeigti senais drabužiais ar batais. O kuriais pagrindais tos visos "gėrybės" įvertinamos doleriais — to apyskaitose nenurodoma. Tad tos apyskaitos visada sukelia prieš akis nemazą klausuką.

GALIMA SPĖTI, kad seime irgi bus ne vienas, kas bandys, kaip tai paprastai esti, spausti Balso vadovybę, kad mažiau išleistu administracijai ir kad mažiau atgautų pavaldai "suvalgytų" šaliai surinkamų lėšų. Bet tai yra pigios vertės, dažnai net ir demagogiškas reikšlavimas.

Administracijos išlaidų tam tikras minimumas yra neišvengiamas. Maža to. Per didelis įykštumas administracijos išlaidoms suparalizuoja darbą ir mažos administracijos išlaidos praktikoje kartais brangiau kaštuoja, nei didesnės. Nes yra neabejotina, kad tikslingai padvigubinus administracijos išlaidas, gali būti atlikta ketveriopai ar net daugiau uždavinių, o tas pats išlaidas sumažinus pusiau, dažnai sunku ir ketvirtadalį anksčiau pajęgtų darbų beatlikti...

Reikia pažvelgti, kur kitur būtų galima išvengti netikslingo lėšų eikvojimo — ne tik tų lėšų, kurios Balso išde jau yra, bet ypač tų, kurios jame galėtų būti.

Štai — seimas. Kas gi nežino, kad kiekvienam iš kitur į seimą vykstančiam delegatui susidaro išlaidų bent 50 dolerių, o tolimiesiems net ir netoli šimto, ar net daugiau. Tad, jei į seimą susirenka bent šimtas delegatų, tai jie privalo išleisti tam tikslui iš viso kelis tūkstančius dolerių. Ar jų susirinkimas, jų posėdžiavimas, kalbos ir nutarimai duoda Balso tikslui naudos daugiau, negu tie tūkstančiai?

Kartais gali būti taip. Bet šiuo metu — vargiai. Greičiausiai ne. Pats Balso centras jau skelbia laiškus, kuriuose rašoma, kad — Balfui aukosime, bet į seimą nevažiuosime. Ar nereikėjo centrui išgirsti šį žmonių balsą ir pagalvoti — o gal iš tikrųjų patarti ir visiems taip padaryti?

NESUNKU centrui būtų taip padaryti, bet nepatogu. Formalumai neleidžia. Kaip gi taip — be seimo, be nieko... Prieš įstatų, prieš demokratiskumą... Tie patys, kurie siūlo taupyti — žiūrėk kokią pir-

tį centrui iškeltų už tokį sauvaliavimą!

Bet nėra reikalo būti savo įstatų vergais. Aplinkybės keičiasi ir prie jų ne tik galima, bet ir reikia pritaikyti organizaciją veikimą.

Šis Balso seimas būtų vertas savo išlaidų, jeigu jis šioje srity padarytų tinkamą išvadą. O toji išvada galėtų būti štai kokia. Kad Balfas nutartų pavirsti, sakysim, Amerikos Lietuvių Tarybos žinioje veikianti įstaiga, jos sekcija ar kas panašu. Kad jo reikalus galėtų apsarstyti Amerikos Lietuvių Taryba, kuriai juk vistiek reikia susirinkti nors kartą per metus, jei ne dažniau. Kad Tarybą sudarančios organizacijos be jokių seimų sudarytų reikiamą Balso administraciją — valdybą (juk ir dabar negi kas kitas tai daro) ir sudarytų ją tik iš tiek asmenų, kiek būtinai reikia, be didelio ir praktiškai darbe nedalyvauančio direktoriato. Toji valdyba, sudaryta iš arti prie centro gyvenančių asmenų ir besivadovaudama Amerikos lietuvių visuomenę reprezentuojančios Tarybos nustatytomis gairėmis, galėtų Balso reikalus tvarkyti ne blogiau, kaip dabar.

Kita išvada — ar reikalingi atskiri Balso skyriai, kai kur net po kelis viename mieste, sudaryti iš tų pačių žmonių, kurie veikia ir kitose organizacijose? Ar ne geriau būtų, jei kiekviena lietuviška organizacija jaustųsi esanti lyg ir Balso skyrius ir atliktų savo dalį tam reikalui? O kai reikia atlikti bendrą žygį, rinkliavą ar ką kita, tai jos gi gali tai atlikti ir vietos Tarybos vadovybės dirguojamos.

Tai, žinoma, tik pagrindiniai bruožai rodantieji linkmę, kuria būtų galima eiti. Reiktų išsiaiškinti, kaip galima būtų taip ar panašiai susitvarkyti ir išlaikyti tas teises, kurias Balfas turi, kaip "nesektinė, nepolitinė, labdaringa organizacija". Tai negalėtų būti neįmanoma, ir, jei kas galvos, kad reiktų ką panašaus daryti, tai tene sustoja išgirdęs pirmutinį autoritetinę tvirtinimą, kad tai teisiškai negalima. Dideli autoritetai tokiuose dalykuose kartais suklūsta, ypač, jei ta klaida jiems pagel-daujama.

LAUKIAME Tarybos reorganizacijos komisijos darbo vaisių. Dar nežinome, ar bus pasiryžta eiti vieno bendriems lietuviškiems reikalams skirto izdo linkmę, ar ne. Bet esame tikri, kad gyvenimas vieną kartą privers ta linkmę eiti, jei ne kitaip, tai tuo būdu, kad kai kurie skirtingieji izdai išseks ir vistiek liks tik vienas. Jei bent vienas...

Balso seimui turėtų būti jau dar aišku, kad **vistiek reikės** kitais pagrindais susitvarkyti, vistiek reikės faktiškai ir formaliai prisiglausti prie bendro lietuviškų reikalų židinio ir su juo veikti. Ir juo greičiau bus bent pradėta prie to eiti, juo bus geriau. Balso seimo realistiška pažiūra, dalykus tik pagreitintų ir visų lietuviškųjų reikalų finansavimo sistemos tobulinimą.

LAIMĖJIMAS?

NEMALONIAI pagarsėjusios Clevelando Sv. Jurgio parapijos mokykloje, vykūpui įsakius, leista įvesti dvi pamokas lietuvių kalbos ir kitų liuanistikos dalykų. Laikas toms pamokoms būsiąs paskirtas papildomomis valandomis, po kitų pamokų. Mokytojai, kurie tas pamokas ves, atlyginimo negaus, nebent mokinių tėvai sudėtų jiems atlyginimą.

Tokiu būdu, lietuvių lėšomis sukurtos parapijos lietuviškoje mokykloje lietuviai po sunkios kovos laimėjo tai, ką gali laimėti kiekvienoje kitoje mokykloje be jokios kovos...

(Atkelta iš 5-to pusl.)

prokuroro padėjėjo vietos... Tai rodo, kad Lietuvoje tais laikais valstybinės tarnybos gavimo atžvilgiu buvo, palyginti, labai didelė tolerancija... Šiandien gali atrodyti, kad net per didelė, bent kai kuriais konkrečiais atvejais...

Per tą laiką Pakarklio pasaulėžiūra "evoliucionavo": po kai kurių istorinių - filologinių studijų, surištų su Mažosios Lietuvos proplemomis, jis labai užsi-degė studijomis, nukreiptomis prieš Vatikaną, prieš kunigus, pradėjo labai domėtis ateizmu, na, pagaliau ir komunizmu — bent pradžioje ne tiek kaip socialiniu, kiek antireliginiu judėjimu. Nežinau, kas jam, buvusiam fanatiškam katalikui, sužadino ypatingą neapykantą prieš dvasiškį. Bet faktas, kad vėliau klerikalizmas jam atrodė žmonijos priešas No. 1. Po vieno

IR VENCLOVA NEBUVO TOKS JAU "AVINELIS NEKALČIAUSIAS"

Ne tikresnis apibūdinimas ir Venclovos. Šį savo mokinį profesorius, galima sakyti, tiesiog idealizuoja ir beveik reikią jam užuojautą, kad ano meto švietimo ministeris jį atleido iš mokytojo pareigų dėl "smulkiausio eilė-raščio", kurį Venclova parašęs iš širdgėlos, kad vėl liejasi žmonių kraujas. Prof. V. Krėvė sako, kiek jis žinojęs, Venclova politika visai nesidomėjęs.

Tai gi, gal profesorius to ir tikrai nežinojo, tad ir pritikti pasakyti: "nežinojau, ar jis domėjosi politika". Kitiems gana plačiai buvo žinoma ne tik tai, kad Venclova gyvai domisi politika, bet buvo žinoma net ir

pasikalbėjimo su juo, berods, 1937 metais, susidariau įspū-dij, jog ir prieš prezidento Smetonos politiką jis nusistatęs daugiau dėl to, kad ta politika, anot jo, buvusi per daug pataikaujan-ti klerikalizmui, be to, iš viso nepakankamai nuosekli ir griež-tai.

Pastaraisiais Lietuvos nepriklausomybės metais, po ekskur-sijos į Rusiją, jis jau buvo matomas kaip veiklus valdybos na-ras Sovietų Tautų Kultūrai Pa-zinti Draugijoje — tos pačios valdybos, kurios pirmininku bu-vo prof. V. Krėvė. Čia prof. V. Krėvė, atrodo, galėjo turėti progos daugiausiai pažinti P. Pa-karklį, tačiau savo skelbiamame apibūdime apie tai jis nė žo-deliu neprisimena. Tai yra bū-dinga jo skelbiamų duomenų spraga. O tas, ką profesorius apie Pakarklį skelbia, yra išti-sai klaida.

Nesakyčiau, kad Venclova bū-tų iš anksto norėjęs, to, kas pas-kui atsitiko, bet jis buvo vienas iš tų, kuriems visa "šviesa kilo iš Rytų", iš Rytų, ne tolimesnių, kaip Maskva. Ir tas eilėrašties anuo metu, koks jis bebūtų bu-vęs nekaltais ar smulkus, visdėl-to buvo — sąmoningai ar tik atsitiktinai — gana gerai sude-rintas su ne kieno kito, kaip tik su Maskvos politine ano meto linija, išreikšta... Molotovo - Rosenbergo sutartimi... Paga-liau, tas eilėraštis jo atleidimo iš tarnybos byloj, regis, buvo tik paskutinis lašas sklidiname stik-le...

ARGI GALEJO MERKYS TAIP KALBĖTI?

Kebliausias dalykas yra su A. Merkio žodžių atpasakojimu. Turint prieš akis visą eilę to-kių netikslumų pradžioje, yra pamato svyruoti ir dėl A. Mer-kio minčių aptasakojimo tikslu-mo. A. Merkys jau nežinia, ar begyvas šiame pasaulyje, o jei kur ir yra, tai nėra galimybės pasiklausti jo paties, ar tikrai jis taip sakė, kaip prof. V. Krė-vė atpasakoja.

Neatitiktis atrodo štai kas. Merkys Gedvilą apibūdina, kaip rimtą savivaldos (savival-dybų) darbininką ir net pasake, kad saugumo departamen-tas laikas jį sau nesvetimū žmo-gum... Jei taip Merkys sakė, tai teatleidžia jam Viešpats: jis nežinojo ką kalba.

Gedvilas Telšiuose daug metų buvo ne savivaldybės veikėjas, o ligonių kasų direktorius. Be to, smarkiai kairios linkmės laikraš-tėlio (Žemaičio) redaktorius, ir leidėjas. Jis visa laiką buvo Telšių apskrities adminis-tracijos "galvos skausmu" prie-žastis, nes su tuo laikraščiu ir kitokiais triukais jis nuolat su-keldavo administracijai rūpes-čių.

Telšių tautininkai tiesiog su-peticijomis važinėdavo ir savo or-ganizacijos vyresnybe ir nas na-rij ministeri pirmininką Tūbelį. Prašydami kain nors sutvarkyti "ta holšeika" kain jie sakydavo. Bet... Tūbelis atsakydavo na-orastai: "Ka oi, vyrai... — iei iūs organizuoti žmonės nasidėr-buokit, kad jo nebeišrinktu li-gonių kasų direktorium. Jūs vis norit, kad tik valdžia iūs viska sutvarkytu. Parodvkit ir jūs, ka galit! Paagituokit, susi-organizuokit, įevkit itakos dar-bininkuose — neišrinks to žmo-gaus ir bus nutildytas"...

Rodos, kad buvo planuojama ka nors panašaus padaryti, bet tai ir nesužinota. Kad šitokios anlinkybėse ministeris pirminin-kas Gedvilą galėjo rekomenduo-

ti, kaip ano laiko vyriausybės beveik "savą žmogų", arba su-ku patikėti, arba reikia many-ti, kad jis kalbėjo nepasiinfor-mavęs.

Lygiai taip pat vėju pamuš-tas ir tas Merkio tikras ar me-namas posakis, kad bolševikų sudarytame ministerių sąrašė sužymėti asmenys "kaip valdi-ninkai, beveik visi formaliai pri-klaušė tautininkų partijai".

Visų pirma, tame sąrašė tol-ne visi buvo buvę valdininkai antra — nei vienas iš jų ne-formaliai, nei faktiškai tauti-ninkų partijai nebuvo priklausę išskyrus nebent patį prof. V. Krėvę, kuris apie 1925 metus yra buvęs net jos pirmininku tik vėliau nutraukęs su ja ryšius.

Iš viso yra labai klaidinga tvirtinti, kad Lietuvoje, kas bu-vo valdininkas — tas buvo ir tautininkų partijai. Man gera žinoma statistika iki 1935 metų kuri, berods, per vėlesnius pen-kerius metus nedaug bepasikei-tė. O ji rodė štai ką:

Valstybės tarnautojų Lietu-voje buvo apie 30,000, skaitant, žinoma, su visais sargais, ieš-mininkais, laiškininkais, eigu-liais ir kitais panašiais pareigū-nais.

Tautininkų Sąjungoj tuo pa-čiu metu buvo tik apie 12,000 narių, jų tarpe apie 7,000 ūki-ninkų, o kiti įvairių profesijų iš kurių valstybės tarnautojų buvo vos per 3,000, tai yra vos apie 10% visų valstybės tarnau-tojų. A. Merkiui tai negalėjo bū-ti visiškai nežinoma, nes jis pats, kai buvo gubernatorium, buvo formaliai išsiregistravęs iš tautininkų sąjungos ir tikrai vė-

liau, būdamas advokatu, vėl įstojo. Tai gi keista, kaip jis galėjo sakyti, jog "kaip valdi-ninkai, jie beveik visi formaliai

priklausė tautininkų partijai". Ar tai nebūs irgi profesoriaus atminties klaida?

REIKTŲ ATITAISYTI

Tokios klaidos ir spragos pa-sakojime apie istorinės reikšmės įvykius labai nuvertina visų at-siminimų, kaip istorinės medžia-gos, reikšmę, nes sumažina pa-sitikėjimą viskuo, (kas yra są-roma.

Todėl tebūnie leista pareikšti pageidavimą, kad prof. V. Krėvė dar kartą gerai perkratytų savo atsiminimus apie tuos reikš-mingus įvykius ir ko tikrai ne-žino, tą vėčiau iš jų visai iš-brauktų, nes miglotiems įspū-džiams ir paskaliu aidams to-kiuose pasakojimuose nėra tin-kama vieta, ypač po tokia firma, kaip prof. V. Krėvės.

V. Rastenis

AIDAI

Štai jau metai, kaip Ameri-koje eina, anksčiau Europoje įkurtas, mėnesinis kultūros žur-nalas — Aidai. Nors vadinasi mėnesinis, bet faktiškai visiems skaitytojams iš anksto žinoma, kad jis pasižada išeiti tik 10 kartų per metus: vasarą du mė-nesius atostogauja.

Kiek vėliau pradėję, pereitais metais Aidai savo pasižadėji-mą ištesėjo: išėjo 9 puošnūs, kultūringai atspausdinti ir su-tvarkyti numeriai, iš viso 432 dideli puslapiai — sudėjus tai didelė ir gana turininga knyga.

Nuo pat pradžos šio žurnalo leidėjai bei garsintojai skelbė, kad tai "vienintelis pasaulyje visų lietuvių kultūros žurnalas". Ir dabar tas garsinimo šūkis nors jau ir ne taip drąsiai, te-bevartojamas. Taip, kaip mes ir pradžioje sakėme, nėra. Tai yra visų pirma katalikiškos pasau-lėžiūros lietuviškas (žinoma, tautiškas, patriotiškas) žur-nalas, todėl mažiau ar daugiau ki-tokių pasaulėžiūrų lietuviams jis nėra ir negali būti visiškai "savas". Faktiškai, nei negali būti tokio žurnalo ar laikraščio, kuris visokių pažiūrų, kad ir vie-nos tautos, skaitytojus vienoda-i ir pilnai patenkintų. Tačiau tam skaitytojui, kuris nėra savo pa-žiūrose iki tiek fanatiškas, kač nei į rankas negalėtų paimti ne taip, kaip jis mano, parašyto žodžio — šis žurnalas daugeliu atžvilgių gali būti vertingas.

Tai gi, jei jis ir negali sakyti esąs visų lietuvių minčių atspin-dys, tai visdėlto daugeliu atvil-gių jis neatstumtinas abejingai ir tam lietuviui, kurio gyven-i-miškoji "filosofija" kitokia, nei šio žurnalo įkvėpėjų bei tvarky-tojų.

Nėra jis visų lietuvių žurna-las dar ir ta prasme, kad jo tu-rinys yra įkandamas tik aukš-tesnio išsilavinimo skaitytojui. Tai nėra priekaištas žurnalui. Jis toks yra, jo tokio ir reikia labiau, negu kokio nors popula-rių pasakaičių ar dirginančių istorijėlių bei paveikslukų žur-lalo, prieinamo tikrai visiems. Tai yra skaitymo medžiaga su-gebantiems galvoti apie kiek pinesnius dalykus.

Reikia pridurti, kad jis nėra pasvęstas išskirtinai tik religi-nės pasaulėžiūros klausimams: įvairios temos jame paliečiamos, žinoma, jei kada ne ypatingai persunkta katalikiška pasaulė-žiūra, tai bent jokių būdu jau tautininkų autoriai nėra visada tik iš katalikų veikėjų sluoksnių tar-po. Pavyzdys — paskutinisys pereinų metų numeris. Čia ma-tome V. Čižiūną (žinoma, kaip greičiau kairesnių pažiūrų pe-dagogą), rašantį apie tautinės sąmonės ugdymą ir išlaikymą.

emigracijoje, matome ir Pulgio Andriūšo apysakos ištrauką, tėvo marijono dr. Kl. Žalio stu-dijėlė apie literatūrinius švent-raščio žanrus, J. Griniaus staips-nį apie meną ir mokslo lietuvių tautos tarnyboje, J. Žilevičiaus straipsnį apie J. S. Bachą ir kt. Visa tai yra dalykai, kurie lie-tuviui inteligentui, bėsdomin-čiam ne tik savo, bet ir kitų mąstymo eiga, įdomu ir naudin-ga paskaityti.

Gal ne vienam skaitytojui kar-tais nesmagu, kodėl jis nemato išleidžiamo tokio žurnalo, kokio kaip tik jis norėtų. Ir gal apie tokius Aidus pagalvoja: bėpigu jiems, turint užnugary vienuo-lynus, parapijas ir kita! Va, "maniškiai" tokii sąlygų neturi ir neišleidžia... Tai kam aš tu-riu prenumeruoti tą kitą žurna-lą, kam man remti ir taip už mane stipresnius?

Toks pagalvojimas, žinoma, yra žmogiškas ir jį galima su-prasti, bet girti jo irgi nėra pa-mato... Nes Aidai gi nekaltin-tini už tai, kad jie turi savo už-nugary leidėjus, pajėgiančius juos taip išleisti. Ag, ir tiems leidėjams gal nėra taip jau la-bai lengva, bet jie ištėsi — tai vyrai! Niekas nedraudžia ište-sėti visiems! Nekalti Aidai ir dėl to, kad jie platinami geriau, kad turi tam tikslui labiau pasi-šventusių, drausmingesnių, uo-lesnių veikėjų... Nors, kai pa-sižiūri į 56 bičiulių sąrašą ir į jų darbo rezultatą — 1,140 pre-numeratų, tai matai, kad dide-lių stebuklų ir ten nėra...

Aidai šiuo metu, kaip ir kiti laikraščiai (neužmirškite — ir D i r v a !) skelbia platiniuo va-jų — iki vasario mėnesio pa-baigos. Penki doleriai metinė prenumerata yra lietuviui inte-ligentui ne tuščiai išmesta iš-laida, sumokant ją už tokį žur-nalą. Kiti laikraščiai tegu ne-sijaučia, kad šia nuomone mes lyg ir raginame palaikyti vieną žurnalą ir tuo, galbūt, skriaud-žiame ką kitą — gal atitrau-kiame vieną kitą galimą skaity-toją, sakysim, nuo Nemuno, nuo Kario ar kurio kito esamo ar būsimio žurnalo... Ne, mes ma-nome, kad inteligentas lietuvis tą, šiais laikais ne tokios jau didelės reikšmės, pinigą greičiau atitrauks nuo kokio kito ne la-bai būtino reikalo, bet ne nuo lietuviškos spaudos.

Atvirai kalbant, mes nelinki-me Aidams likti vieninteliu lie-tuvių kultūrinio žurnalo. Bet linkime, kad jie, išlaikydami ir išlaikydami savo gana aukštą lygį, ir kitaip galvojančiams su-tome V. Čižiūną (žinoma, kaip greičiau kairesnių pažiūrų pe-dagogą), rašantį apie tautinės sąmonės ugdymą ir išlaikymą.

DIRVA, Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor Vincas RASTENIS. Assistant Editor Balys GAIDŽIUNAS. Entered at Second-Class matter December 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$4.00, in Canada — \$4.50 (5.00 Canadian dollars), elsewhere — \$5.50. **DIRVA** išleina kiekvieną ketvirtadienį Clevelande. Leidžia Ohio Lietuvių Leidybos B-vė. Prenumeratos kaina metams, mokant iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$4.00, Kanadoje — \$4.50, (5.00 kanadiški doleriai), kitur — \$5.50. Galima mokėti ir dalimis, pradedant bet kurio mėn. laiką.